

Nepriklausoma

Lietuvos
Nacionalinė
Mokymų
Biblioteka

Lietuva

This paper was mailed
Wednesday, August 28 d. 1991.

• LITHUANIE INDEPENDENTE • INDEPENDENT LITHUANIA WEEKLY •

Nr. 18 (51-ji metas) 1991 m. RUGPJŪČIO - AUGUST 28 d. • DVISAVAITINIS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS • 7722 GEORGE ST., LASALLE, Que. H8P 1C4 • Tel: 366-6220 • \$1,-

GALŲ GALE KANADA PRIPAŽINO PABALTIJO NEPRIKLAUSOMYBĘ

AUG 26 '91 10:13 EXTOTT BML

News Release

Secretary of
State for
External Affairs

Communiqué

Secrétaire d'État
aux Affaires
extérieures

No. 182

August 26, 1991

CANADA ESTABLISHES DIPLOMATIC RELATIONS WITH LITHUANIA, LATVIA AND ESTONIA

The Secretary of State for External Affairs, the Honourable Barbara McDougall, today announced that Canada is establishing diplomatic relations with Lithuania, Latvia and Estonia.

For 52 years, the Government of Canada has strongly supported these three courageous countries in their struggle to regain their freedom. Canada never recognized their annexation by the Soviet Union.

Canada maintained de jure recognition against the day when Lithuania, Latvia and Estonia would be free to reclaim their independence. That day has come.

/Šį telefaksu gautą tekstą iš Ottawos, į redakciją atvežė CBC žurnalistas, atvykęs pranešti pasikalbėjimą su "N L" darbuotojais/.

Rusijos prezidentas Boris Jeldinas kartu su neįvardintu tankistu prie Parlamento rūmų džiaugiasi nepavykusiu perversmu.

ĮVYKIŲ APŽVALGA h.n.

Rašant šią apžvalgą, istorinės savaitės įvykiai Maskvoje ir Sovietų Sąjungoje dar nesibaigė: nebe dienos, bet valandom jie veja vienas kitą ir moderniausios medijos pagalba apskrieja pasaulį. Šešiasdešimties valandų perversmo bandymas ir po to kvapą užimančiu greičiu byranti raudonoji imperija bei gniužtantys, ją bandę išgelbėti Gorbachiov'as ne tik tai primena, bet nustelbia 1917 metų Rusijos revoliuciją. Ir nuostabu, kad steigiantis bolševikinei imperijai, Lietuva išSIKOVVOJO ir ATSTATĖ SAVO VALSTYBĘ, o dabar, tai pačiai imperijai žlungant, IR VĖL LIETUVA ATGAVO SAVO LAISVĘ IR NEPRIKLAUSOMYBĘ. 1990 metų KOVO mėn. 11-tąją dieną LIETUVA IŠDRISO PASISKELBTI ATSTATANTI na-

Vienintelė tokia savaitė pokario istorijoje

Pripažino

Lietuvos, Latvijos, Estijos nepriklausomybes:

IŠLANDIJA, SUOMIJA, DANIJA, NORVEGIJA, ŠVEDIJA, RUMUNIJA, BULGARIJA, VENGRIJA, ČEKOSLOVAKIJA, ARGENTINA, AUSTRALIJA, DIDŽ. BRITANIJA, ITALIJA LENKIJA, RUSIJA, PRANCŪZIJA, KANADA, AUSTRIJA, BELGIJA, VOKIETIJA!

Galų gale Maskvoje 'pažabotas' KGB pradininkas Felix Dzierzinski.

TUESDAY, AUGUST 20

Maskviečiai nepasiduoda šarvuotiems.

cių ir sovietų užgniauztą SAVO LAISVĘ IR NEPRIKLAUSOMYBĘ.

Pasaulis stebėjosi ir gėrėjosi, bet politikai, gelbėdami "Gorbį", to faktą nenorėjo pripažinti. Lietuva todėl turėjo užmokėti savo vaikų kraują. Žuvę ne tys ar keturi,

kaip dabar Maskvoje prie barikadų, bet keliasdešimt. Tačiau tas kraujas nebuvo pralietas veltui.

Šiuo metu, rugpjūčio mėn. 27-tosios rytą LIETUVĄ nepriklausomą, laisvą pripažino jau 20 valstybių, jų tarpe keletas didžiųjų (jų sąrašas įdėtas atskirai šiame puslapyje).

Amerikos prezidentas dar delsia, bet KANADA pagaliau oficialiai pripažino Lietuvą ir netrukus pasiskelbė keis diplomatais.

Praėjusios savaitės (rugsėjo 18-25 d.d.) išsamią apžvalgą ir įžvalgą dar ilgai rašys ir nagrins, /nukelta į 2 psl...../

Baltics Begin Winning Recognition As Republics Declare Independence

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.
REDAGUOJA - REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail. Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent
Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.Q.
H8P 1C4

Metinė prenumerata kainu Kanadoje - \$ 22.00
Rėmėjo - \$ 25.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamoji mintis ne-
būtinai turi atitikti redakcijos nuomonę. Rankraščiai gali
būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, gražinami tik
iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba
leidykla neatsako.

INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE, MONDAY, AUGUST 26, 1991

Vilniuje, KGB darbuotojai prisidengę veidus, apleidžia slaptosios policijos būstinę.

Rugpjūčio mėn. 27 d.
po pietų Didžiosios Brita-
nijos Užsienio Reikalų mi-
nisteris DOUGLAS HURD
pranešė, kad EUROPOS
BENDRIJA, kurią sudaro
12 valstybių, OFICIALIAI
PRIPAŽINO Lietuvos, Lat-
vijos ir Estijos valstybių
NEPRIKLAUSOMYBĘ.

/.....atkelta iš 1 psl/

aiškins, žurnalistai ir istori-
kai eilę metų. Komunizmo
ir Sovietų Sąjungos sutru-
pėjimas buvo daugelio pra-
našaujamas, tačiau vargu
ar KAS DRISO SVAJOTI?
kad jis įvyks tokiu stubi-
nančiu greičiu.

Kalbant apie dabar
jau laisvą ir nepriklausomą
Lietuvą, reikia pastebėti,
kad jos kaimynės ir bendro
likimo draugės - LATVIJA
ir ESTIJA - pasinaudoda-
mos pučo sukelta maišati-
mi, taip pat pasiskelbė
esančios nepriklausomomis.
Tokių būdu, visos trys BAL-
TIJOS valstybės žengė
laisvę kartu. Lietuva da-
bar minima, ir pagristai,
visų dabar laisvės siekian-
čiųjų Sovietijos (ir Balka-
nų) respublikų avangardu.

Laisvės ir nepriklausomybės
dabar reikalauja
ir siekia ne tik Gruzija,
Armėnija ir Moldovija,
bet taip pat Ukraina ir
net Gudija, bei kelios Azi-
jos respublikos. M.Gorba-
čiovas, grįžęs iš trumpo
egzilio Kryme, yra nebe

Saturday, August 24, 1991 THE TORONTO STAR

Baltic hopes soar with coup's collapse

INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE, MONDAY, AUGUST 26, 1991

COMMUNISM'S COLLAPSE

Les forces soviétiques accentuent leur pression sur les pays baltes

THE TORONTO STAR Thursday, August 22, 1991

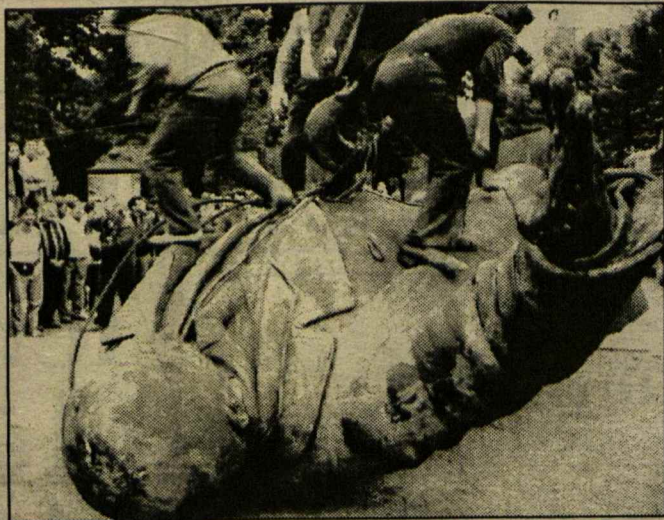

Susikompromitavusi perversmo aštuoniukė: Yanajev, Jazov, Pugo, Baklanov, Starodubtsev, Kriučkov, Pavlov ir Tizyakov.

Le Devoir, mardi 27 août 1991

Le Canada reconnaît la souveraineté balte

LA PRESSE, MONTRÉAL, LUNDI 26 AOÛT 1991

Rygoje simboliškai Leninas atsidūręs po išsi-
laisvinusių latvių kojomis.

Sąjungos sutarties projek-
tas. Pučo organizatoriai
suimti. Teisman patraukti
ir visi pučui pritarę
ir pradėję jį vykdyti. Kol
kas žinoma, kad bent 8
atsakingieji sąmokslininkai
nusižudė. Jų tarpe ir nepa-
kenčiamasis KGB dalinių
vadas ir vidaus reikalų
ministeris Boris Pugo, kurį
rado nusišovusį savo bute.

Paties Gorbačiovo įsa-
kymu, diktuojant prez. Jel-
cin'ui, Komunistų partija
uždaryta, visi ministeriai
atleisti (jų buvo 40, visi
Gorbačiovo parinkti ir
su keliomis išimtim, visi
pritarę konspiratoriams),
PRAVDA uždaryta (pirmą
kartą nuo revoliucijos pra-
džios), 80% visų aukštųjų
karininkų bus pakeisti jau-
nesniais ir patikimesniais,
KGB bus visiškai pertvar-
kyta ir iš jos liks tik tarp-
tautinės žvalgybos skyriai.
Aukščiausioji Taryba ir
deputatų kongresas bus,
atrodo, paleisti ir pakeisti
demokratiškai, laisvai iš-
rinktomis institucijomis.
Norinčios likti Sovietijoje
respublikos gaus daug au-
tonominių teisių. Bendra
liks tik gynyba ir gal
užsienių reikalų tarnyba.
Atsiskyrusios respublikos,
taigi ir LIETUVA, LATVI-
JA, ESTIJA, galės susitarti
tik dėl ekonominių ryšių,
kurių, manoma, staiga ir
greitai nebus galima nu-
traukti.

Perversmo užkulisių
daug ir spėlojimų netrūks-
ta. Pažymėtina, kad apie
tokį senąjo raugo komunis-
tų galimą pučą Gorbačiova
buvo įspėję net keli. Tai
padarė atsistatydindamas
Ševardnadze, o tikrai parą
prieš perversmą, Aleksandr
Jakovlev'as, kaip pranešė
rugpjūčio mėn. 17 d. AP-
AFP žinių agentūra, įspėjo
Gorbačiova ir visuomenę,
kad ruošiamasi atsikratyti

Šiuo metu Aukščiausio-
sios Tarybos nepaprastoje
sesijoje svarstomas pervers-
mininkų likimas ir naujos

Gorbačiova. Jakovlev'as
yra buvęs Gorbačiovo pa-
tarėju, perėjęs Jelcin'o
pusen ir pasitraukęs iš
komunistų partijos.

Yra tačiau rimtų spē-
lojimų (Helen Boner, Sa-
charov'o našlė tai griežtai
teigia), kad tasai pervers-
mas buvo organizuojamas
su Gorbačiovo žinia, tik,
žinoma, jis būtų turėjęs
kitą pasibaigtį. Jį apgavo
jo paties sėbrai. Anot tų
spėlojimų, Gorbačiovas
būtų grįžęs Maskvon dieną
anksčiau (jis taip ir plana-
vo, bet Kryme jo lėktuvas
buvo perversmininkų pri-
verstas nepakilti, o pats
Gorbačiovas uždarytas
savo viloje) ir neva tai
"nutildęs" maištininkus,
bet priėmęs jų griežtą
liniją: pašalinęs iš Rusijos
prezidento pareigų Jelcin'ą,
paleidęs išrinktąjį parla-
mentą, "sutvarkęs" maiš-
taujančias respublikas ir
įvedęs kumštini tvarkomą,
bet "vieningą" įprastinę
santvarką. Gal tai tikrai

gandas, bet Sacharov'o
našlė žurnalistus tikino
(VIII.26 d.), kad tai tiesa.

Tiesa vistik netrukus
paaiškės. Boris Jelcin'as,
kuris tampa tikroju Sovie-
tų Sąjungos vadovu ir lai-
mėjo dar didesnę pasitikėji-
mą bei populiarumą, nepa-
leis progos visa tai paskelb-
ti viešumai.

LIETUVA jau saugo
ir prižiūri savo valstybines
sienas ir išdavinėja visas.
Į Vilnių, Rygą ir Tallinn'ą
jau atvyko visa eilė užsie-
nio diplomatų, tartis dėl
savo atstovybių. Pirmasis
ambasadorius iš Danijos
jau atidarė savo ambasadą
Rygoje ir aptarnaus ne
tik Latvijai, bet ir Lie-
tuvos bei Estijos piliečius.

O mes, lietuvės ir lie-
tuviai visame pasaulyje,
atsidūstame su visa Lietu-
va: pagaliau, pagaliau,
po daugiau kaip pusės šimt-
mečio, vėl esame laisvi,
vėl laisva ir nepriklausoma
mūsų gimtoji žemė, mūsų
visų namai.

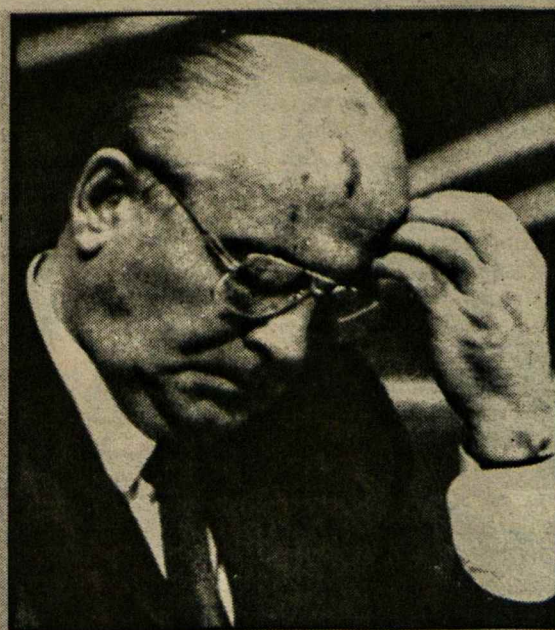
MONDAY, AUGUST 26, 1991 • USA TODAY

Recognize Baltics, keep pace with Soviet changes

LUNDI 19 AOÛT 1991 / LE JOURNAL DE MONTRÉAL

GORBATCHEV REMPLACÉ!

DERNIÈRE HEURE: L'État d'urgence est
proclamé en U.R.S.S.

Michailas Gorbačiovas naujoje situacijoje

Lietuvos krašto apsaugos savanorių daliniai. Nuotr. V. Kapočiaus.

ESB KONFERENCIJA ŽENEVOJE DISKUTUOJA TAUTINES MAŽUMAS

Apie Ženevoje liepos 1-19 d.d. vykusios Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijos (ESBK) tautinių mažumų klausimus pirmąją savaitę išsamiai informavo joje dalyvavęs VLIKO vicepir. **Algirdas Budreckis**. Pateikiame jo pranešimo santrauką.

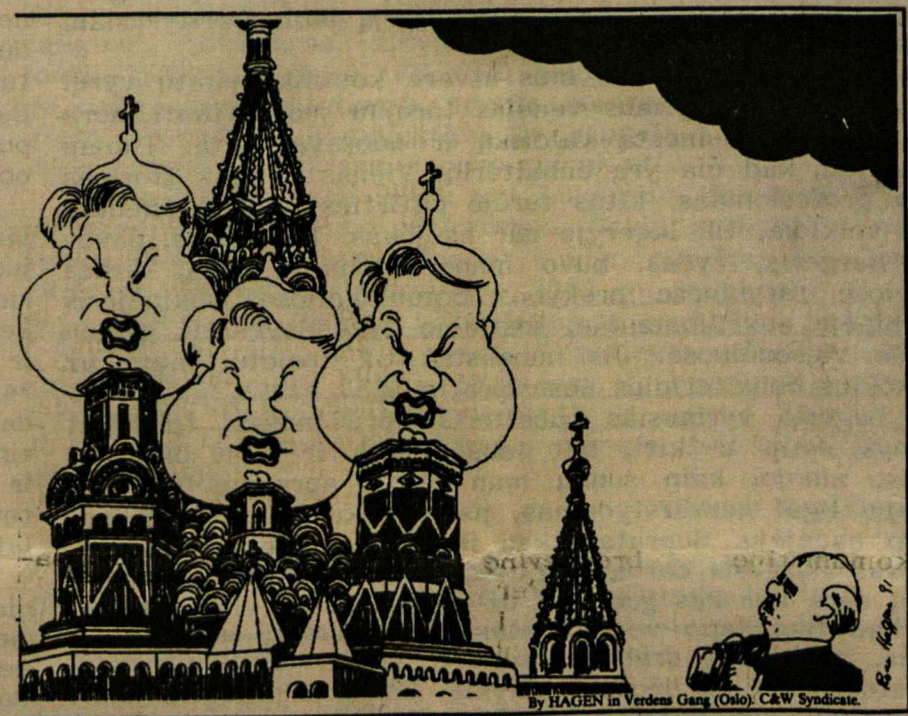
Lietuvos Respublikos delegaciją Ženevoje sudarė užsienio reikalų ministerio pavaduotojas Valdemaras Katkus užsienio reikalų ministerijos patarėjas tarptautinės teisės reikalams Oskaras Jusys ir Lietuvos vyriausybės tautybių departamento direktorė Halina Kobeckaitė. JAV delegacijoje, kaip NGO narys, dalyvavo JAV LB atstovas dr. Tomas Remeikis. ALTO atstovas dr. Jonas Genys, drauge su Budreckiu, glaudžiai bendradarbiavo su estų ir latvių išeivių atstovais. Nors atstovaudami skirtingas nevyriausybinės organizacijas (NGO), jie sudarė bendrą veiklos planą, dalino literatūrą, dalyvavo NGO ir Baltijos valstybių draugų komiteto susirinkimuose, susitiko su delegacijų atstovais bei žurnalistais. Lietuvos Respublikos delegacija šios pasaulinės Pabaltiečių Santalkos atstovų atstovų vengė.

Tvirčiausiai Baltijos valstybių klausimu pasisakė JAV delegacijos vadovas, ambasadorius **Max M. Kampelman**. Islandijos delegacijos vadovas **Kjartan Johannsson** išreiškė viltį, kad Baltijos valstybės įstos į ESBK. Sovietinės delegacijos vadovas **G. Tarazevič** užsiminė, jog Baltijos respublikose engiamos tautinės mažumos. Apie tautinių mažumų padėties pagerėjimą Lenkijoje nuo 1989 m. kalbėjo Lenkijos delegacijos vadovas dr. Jan Barcz.

JAV delegacija buvo labai paslaugi pabaltiečių išeivi-

jos atstovams. Ambasadorius Kampelman domėjosi jų veikla ir suteikė praktiškų patarimų. Santykiavimas buvo toksai glaudus, jog nerasta reikalo suruošti formalius susitikimus su JAV delegacija.

Darbo sąlygos nevyriausybiniams oraganizacijoms Ženevoje buvo palankesnės, negu ankstesnėse konferencijose Kopenhagoje ir Paryžiuje. Diskusijų metu išreikštas susirūpinimas, kad Maskvoje vykšančioje ESB konferencijoje NGO atstovų dalyvavimas bus labai apribotas ir jų veikla suvaržyta. /ELTA/

Information

Ville de Montréal

Des loisirs dans votre quartier

Inscrivez-vous au plus tôt!

L'automne et l'hiver s'annoncent riches en activités culturelles et de loisirs à Montréal. Dans le répertoire **Pour mieux vivre Montréal**, distribué dans tous les foyers montréalais à la fin août, vous pouvez trouver le détail des activités, des ateliers et des cours offerts. Il y en a pour tous les goûts et pour tous les âges: jeunes, adultes, aînés.

Entre autres, les jeunes pourront s'adonner à l'apprentissage des langues, aux arts plastiques, à l'astronomie, à l'athlétisme, au ballet classique ou jazz, à la bande dessinée, aux différents sports et jeux.

Pour les adultes, diverses activités physiques et sportives, de la danse et de l'expression personnelle, du chant, du théâtre, des arts plastiques, etc. Pour les aînés, des activités récréatives (bridge, bingo, artisanat, danse), du sport (natation, quilles, pétanque) de l'antigymnastique, du Tai Chi, du conditionnement physique, de la peinture, de la sculpture, etc.

Les activités sont en général échelonnées sur une période de 10 semaines. Le répertoire **Pour mieux vivre Montréal** en donne la liste complète, pour chacune des 9 régions de Montréal, ainsi que tous les éléments d'information nécessaires. Les coûts, lorsqu'il y en a, sont indiqués. La priorité est accordée aux Montréalais.

Pour la session d'automne, il faut s'inscrire entre le 9 et le 13 septembre (seuls le complexe récréatif Gadbois et le Complexe sportif Claude-Robillard ont des horaires différents). Les modalités d'inscription sont décrites à la page 87 du répertoire.

Par ailleurs, de nombreuses activités gratuites (spectacles, cinéma, ateliers) auront lieu dans les bibliothèques municipales de Montréal. Vous pourrez, entre autres, participer à des ateliers d'écriture et de lecture, vous initier à la généalogie, à l'observation des étoiles, vous renseigner sur la faune, la flore, les voyages, la psychologie, le stress, etc. Bref, un éventail de sujets des plus variés. Ces activités sont gratuites, mais il faut s'inscrire. On trouve tous les détails à partir de la page 103 du répertoire. Les Montréalais ont priorité. Consultez à fond votre répertoire **Pour mieux vivre Montréal**, afin de profiter au maximum des possibilités de loisirs qu'il offre. **Hâtez-vous de vous inscrire.**

Rappelons que ce répertoire vous informe, par ailleurs, d'un grand nombre de services offerts par la Ville de Montréal. C'est donc un document de référence à conserver toute l'année.

La collecte sélective: le territoire s'élargit

À partir du 16 septembre, le nombre de foyers invités à participer à la collecte sélective des déchets doublera, portant à près de 300 000 le

nombre de Montréalais participant à ce programme.

Par ailleurs, environ 50 nouveaux lieux de dépôt seront aménagés dans des secteurs du Plateau Mont-Royal et de Notre-Dame-de-Grâce. Au total, Montréal comptera désormais 121 lieux de dépôt accessibles.

Chaque nouveau lieu aménagé disposera de cloches spécifiques pour recevoir le métal et le plastique au même titre que le carton, le papier et le verre. Les Montréalais invités à participer à la collecte sélective seront informés à l'avance.

Des composteurs

Dès la septembre, la Ville de Montréal distribuera 3 000 nouveaux composteurs domestiques, par l'entremise d'un groupe communautaire. Les composteurs seront disponibles en deux formats différents dans le but de répondre aux besoins des utilisateurs. Les médias vous renseigneront sur la procédure à suivre pour en obtenir un.

Le compostage comprend de nombreux avantages: il réduit les coûts de collecte, de transport et de traitement des déchets domestiques. Près de 35 p. 100 du contenu du sac vert peut être composté.

Les maisons de la culture

Parmi les nombreux spectacles gratuits dans les 13 maisons de la culture, nous vous suggérons:

- à Côte-des-Neiges, du 4 au 29 septembre: **Visiones: photographie mexicaine actuelle**, une exposition produite par le collectif de Vox Populi, dans le cadre du mois de la photo.

- au Plateau-Mont-Royal, du 3 au 29 septembre: **Màs Allà... Ron Benner et Larry Towell**. Il s'agit d'installations photographiques qui traitent de pouvoir et d'oppression, de nous et des peuples autochtones d'Amérique, de dénonciation des crimes contre la personne en Amérique Latine.

- à Frontenac, le 10 septembre à 20 h, un numéro inédit sur l'alphabétisation, présenté par Jean-Marc Parent.

Plusieurs films, dont **Carmen**, le 11, à la **maison Frontenac**; à la **maison Rosemont**, le 18, **Cyrano de Bergerac**, et le 25, **Bethune**.

Du théâtre:

- Le 14, à la **maison Pointe-aux-Trembles**, **Nelligan Blanc**, spectacle solo interprété par Denys Paris.

- À la **maison Frontenac**, les 19 et 20, **Bonjour, là, toujours** de Michel Tremblay.

Rappelons que toutes les activités sont gratuites mais qu'il faut se procurer des billets. De plus, l'horaire des maisons de la culture sera modifié à compter du 4 septembre. Renseignez-vous sur le programme complet et les adresses des maisons de la culture au 872-6211.

Renseignements: Bureau Interculturel de Montréal, 872-6133

LIETUVOS VAIKŲ VILTIS

1991 m. sausio 9 d. JAV LB Socialinių Reikalų Taryba Čikagoje įsteigė "Lietuvos Vaikų Vilties" komitetą. Šio komiteto tikslai yra:

1. Padėti Lietuvoje gyvenantiems invalidams vaikams atvažiuoti į JAV-bes ir pasinaudoti Shriners ligoninėse veltui teikiama mediciniška - ortopedine, apdegimo ir neurologine - pagalba;
2. Koordinuoti visas informacijas ir skirstyti parinktus į čia atvykti gydytis vaikus į dvi grupes: a) be giminių JAV ir b) turintieji JAV giminių, kurie padengs visas kelionės ir pragyvenimo išlaidas;
3. Sudaryti įvairius pagalbinius komitetus: a) lėšų telkimo - vaiko ir vieno jo artimųjų atvežimui (Shriner'iai vaikų vienu nepriima); b) pragyvenimo - prieš ligoninę, kurioje išbūna iki 3 savaitių ir po ligoninės, terapijos metu; c) vertėjų - reikia turėti grupę žmonių, kurie vertėtų viso gydymo laikui; d) kontaktų - su Lietuvos karitatyvinėmis ir sveikatos institucijomis bei su diagnozė nustatančiais gydytojais.

Dr. Algimantas-Alfonsas Vingras, Vilniaus u-to Bendrosios praktikos gydytojo centro docentas, yra "Lietuvos Vaikų Vilties" komiteto igaliotas atrankos komiteto pirmininkas Vilniuje. **Dr. Viktoras Kriaučiūnas**, gydytojas-ortopedas ir Kauno "Raudonojo Kryžiaus" ligoninės skyriaus vedėjas, yra "LVV" komiteto igaliotas atrankos komiteto pirmininkas Kaune. Jie bendradarbiaus su **dr. Sigitu Dumčiu**, gydytoju-pediatru ir "Caritas" vyriausiu gydytoju Lietuvoje. Jis yra Kauno atrankos komiteto narys.

JAV-se veikia Shriners organizacija, kuri turi 22 ligonines. Ligoninėse yra nemokamai gydomi vaikai iš viso pasaulio, nuo kūdikių iki 18 metų amžiaus, kurių diagnozė atitinka ligoninių reikalavimus ir kurie turi: 1. Scoliosis - stuburo iškrypimus; 2. Osteogenesis imperfecta - trapių kaulų ligą; 3. Ortopedines problemas; 4. Nenormalų rankų ir kojų (club foot) augimą bei nugaros problemas; 5. Klubų išsivystymo ligą (Legg-Perthes) ar išnirimą; 6. Rachitą (rickets) - kojų iškrypimą; 7. Odos ir apdegimo problemas.

Tikimasi, kad ši programa ateityje bus išplėsta visoje Amerikoje, kur yra Shriners ligoninės ir JAV LB Socialiniai skyriai, kad visur ir visada "Lietuvos Vaikų Vilties" komitetas galėtų padėti visiems sunkiai sergantiems Lietuvos vaikams.

Dėl platesnių informacijų prašome kreiptis sekančiu adresu: **Teresė Drutytė-Soliūnienė, "Lietuvos Vaikų Viltis" 2711 West 71-st St., Chicago, IL, 60629. USA. Tel: (312)-476-0664.** Darbo valandos nuo 11 val. r. iki 3 val.p.p. kasdien, išskyrus savaitgalius.

VAKARŲ REAKCIJA Į JUGOSLAVIJOS KRIZĘ IR LIETUVOS BYLĄ

Vakarų reakcija į Jugoslavijos krizę nebuvo palanki Baltijos valstybių bylai. Dauguma Europos Bendruomenės narių pasisakė prieš "separatizmą". Pakartotinai pabrėžta, kad egzistuojančių valstybių vientisumas esąs svarbesnis už laisvą apsisprendimą. Neveltui Gorbačiovas paskubėjo pasipelninti iš krizės, tvirtindamas, jog ji esanti pamoka ir perspėjimas visoms Sovietų Sąjungos tautoms, kurioms "neįmanoma atsiskirti".

Išimtyms buvo Vokietija, Austrija ir Danija. Vokietijos užsienio reikalų ministras Genscher apkaltino Jugoslavijos armiją "pamišėliškais" veiksmais, o KD partijos pirmininkas Rūhe ragino savo vysiausybę paremti Chorvatijos ir Slovėnijos apsisprendimą. Slovėnijos nepriklausomybės deklaraciją sveikino Austrijos kancleris Vranitzky.

Vokiečių ir austrų reagavimas igėlė serbų komunistus. Belgrado dienraštis 'Borba' liepos 8 d. apkaltino Vokietiją mėginimu ūkiškai kontroliuoti "grandinę katalikiškų tautų nuo Baltijos iki Adrijos" - Lietuvą, Lenkiją, Čekoslovakiją, Austriją, Vengriją, Chorvatiją ir Slovėniją. Dienraštis palygino vokiečių ekonominę agresiją su II pasaulinio karo invazija. Vokietijos vyriausybė pareikalavo, kad Belgradas atmetų tas "bjaurias užuominas".

Europos Bendruomenės narių pozicijai prieš Slovėnijos ir Chorvatijos nepriklausomybę vadovavo Prancūzija, kurios užsienio reikalų ministras Roland Dumas pareiškė: "Jei pripažintumėm Jugoslavijos-dalis, rytoj tą reikėtų pritaikyti ir kitiems atvejams".

Tokią Vakarų Europos ir JAV laikyseną aštriai kritikavo autorius, Jugoslavijos žinovas, Michael Scammell, **THE NEW YORK TIMES** "Op-Ed" skyriuje liepos 2 d. išspausdintame straipsnyje jis klausia:

"Kodel, kai tik kokia nedidelė Europos tauta mėgina susikurti laisvę, demokratiją bei nepriklausomybę, JAV visuomet atsitraukia nuo tų principų ir užmerkia akis jų užgniauzimui jėga? Taip buvo su... Vengrija 1956 m., Čekoslovakija 1968 m. ir Lenkija 1980 m. Ne geriau sekėsi... Lietuvai, Latvijai ir Estijai, o dabar atrodo ir Chorvatijos ir Slovėnijos eilė".

Iš Jugoslavijos įvykių lietuviams persėsi bent dvi išvados. Pirmą: vėl pasitvirtina informacijos svarba. Kova už Vakarų demokratiją viešąją nuomonę dar toli gražu nelaimėta. Jugoslavijos bylos išsąskotos "nacionalizmo" bei "separatizmo" smėklos ir jų žala Lietuvos bylai reikalauja informacijos plėtimo. Ypač reikia atitaisyti ir nušviesti iškreipiamą "nacionalizmo" sąvoką. Antra: Jugoslavijos krizės atgarsiai primena kaip lietuviams svarbu neprarasti savitvardos. Bet koki primityvus nacionalizmo pasireikimą Lietuvoje pasigaus, iškreips ir išpūs ne tikrai Kremliaus dezinformatoriai, bet ir "nacionalizmo epideemijos" išgaudinti užsienio politikai ir masinių informacijos priemonių atstovai. /ELTA/

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Iki šiol šis fondas išleido per 700,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: **"Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvių bei išeivijai!"**

/Autorius praleido 15 metų Sibire, tremtyje ir lageriuose. Spsaudiname ištrauką iš neseniai Lietuvoje pasirodžiusios jo knygos. Red./.

/ tęsinys /

Iš komandiruotės sugrįžęs ir sandėlyje tų batelių neradęs, Aksenciukas grasino atiduosiąs mane teisman už valstybinio turto grobstymą. Įtaręs, kad čia padaryta stambaus masto afėra, jis davė išakymą naktį sušaukti zekus į kontorą ir čia patikrinti, ar jie tikrai gavę tuos odinius batelius. Tik pats kone kiekvienus batus pačiūpinėjęs, jis išitikino, kad tai ne Gustainio machinacija.

Po šio nuotytkio buhalteris buvo išsiųstas į kitą lagerį. Jo vieton atėjo labai negudrus, buvęs intendentūros papulkininkis, kaip pats sakėsi, pasodintas už tai, kad pasiuntęs pro šalį sunkvežimį kopūstų. Naujasis buhalteris pats pasijuto drabužių sandėlio viršininku, pradėjo rodyti man savo galią, ėmė prie visko kibti ir į mane žiūrėti kaip į savo pastumdėlį. Supratau, kad su juo bus sunku. Netrukus jis atėjo į sandėlį su batsiuvių-siuvėjų dirbtuvės vedėju Javorskiu, perėmusiu Gustino postą. Naujasis buhalteris pareikalavo parodyti didžiausio numerio odinius batelius. Paėmė juos iš mano rankų ir čia pat atidavė Javorskiui, sakydamas, kad iš tų batelių išeis geros galvos ilgaauliams. Javorskis išsinešė batus į savo dirbtuvę. Maniau, kad buhalteris iš sandėlio paimtam daiktui tuoj išrašys dokumentą, man buvo nepatogu jam tokią elementarią tvarką priminti. Tačiau buhalteris neiskubino. Kita dieną į batsiuvių dirbtuvę užėjo Aksenciukas ir užtikto tuos jau išardytus batus. Tokiam liguistai griežtam valstybinio turto saugotojui tai buvo neabejotinas valstybinio turto naikinimo faktas, Aksenciukas kone uždusęs atbėgo į sandėlį galutinai išsiaiškinti. Atsivedė to nusikaltimo dalyvį ir liudytoją Javorskį, išsikvietė buhalterį. Papasakojau kaip viskas buvo. Batsiuvys patvirtino. Musu abudu buvome pripažinti kalti. Aš dėl to, kad be dokumento iš sandėlio daiktą išleidau, o Javorskis - kad valdišką daiktą suardė. Laukėme, kaip teisinsis didžiausias kaltininkas buhalteris. Jis ilgai tylėjo, paskui pareiškė, kad tuos batus Gustainis jam asmeniškai davęs iš savo rezervų. Toks paaiškinimas buvo absurdiškas ir nė vieno neitikino. Aksenciukas gerai žinojo, kad sandėlininkas neturi ir negali turėti jokių buhalterijai nežinomų rezervų. Buhalterį atleido iš pareigų ir išsiuntė į kitą lagerį. O mane viršininkas ir toliau kaltino, kam be dokumento išdavęs tuos, batus, grasino iškelti kriminalinę bylą už valstybinio turto grobstymą, išardytus batelius liepė saugoti kaip nusi-kalstamo darbo įrodymą iki teismo. Aš apie šį įvykį papasakojau pačiam lagerio viršininkui kapitonui Stepanovui, išmintingam ir humaniškam žmogui. Jis viską puikiai su-prato, manęs ne kiek neišbarė, bet ir nieko konkretaus nepatarė. Gerai žinodamas ypatingą Aksenciuko skrupulingumą valstybinio turto saugojimo reikaluose, jis bijojo eiti su juo konfliktan. Tačiau netrukus rado progą mane iš tos keblios padėties garbingai išgelbėti. Į mūsų lagerį atgabeno keletą reicho vokiečių, buvusių karo belaisvių, tarp jų vieną milžiną, kuriam reikėjo 48-to numerio batų, basas jis negalėjo būti varomas dirbti. Dyką laikyti vien dėl to, kad nėra kuo jį apauti, neleido lagerio tvarka. Sandėlyje tokio dydžio avalynės niekad nebūdavo. Kapito-nas Stepanovas prisiminė išardytuosius batus ir nutarė juos pėrsifūti padidinant tiek, kad tiktų tam vokiečiui. Taip mes ir vokiečių apavėme, ir formaliai nurašėme tuos batus. Tai sužinojęs Aksenciukas jau negrasino man teismu.

Prisimindamas netolimos praeities laikus, kai kaliniai būdavo rengiami įvairiais draiskalais, Aksenciukas dūsau-davo iš širdies gilumos, linguodavo galva ir melancholiš-kai skųsdavosi:

—Jau ir zekai išdyko, galutinai ištvirko. Užmiršta jie lageriuose gyvena, viskuo aprūpinti geriau už kolehoznin-kus... Duoną ir gerą drabužį čia gauna neatsisžvelgiant į tai, ar užsidirbo...

Iš tikrųjų 1949-1950 metais Siblago zekai drabužių, apsiavimu ir net maistu buvo jau visai gerai aprūpinami. Net ir numirėliai. Iki 1948 metų kalinių lavonus užkas-davo visai nuogus ir be jokių karstų. 1948 metais GU-

LAGas išleido isakymą mirusius zekus laidoti karstuose ir apvilktus apatiniais. Negyvėliams toks pagerinimas, žinoma, jokios reikšmės neturėjo, tačiau mums, likusiems pasidarė kažkaip šilčiau, atrodė lyg daugiau pagarbos žmogui. Be to, gerokai sumažėjo kalinių mirtingumas. Geriau maitinami ir aprūpinami, jie pasidarė atsparesni ligoms, nebemirdavo badu, nesušaldavo.

Berods 1948-1949 metais iš aukštybių atėjo isakymas neleisti politiniams kaliniams, kaip "liaudies priešams", dirbti legvesnių ir švaresnių darbų. Išimties keliu buvo leista tuose darbuose palikti tik nubaustuosius už "liežu-vio nevaldymą", t.y. pagal 58 str. 10-tą punktą. Aš kaip tik buvau nubaustas už tariamą liežuvio nevaldymą, ir visai netikėtai man buvo pasiūlyta dirbti aprangos sky-riaus vedėju-buhalteriu. Nelabai norėjau to darbo, bet mano norai nedaug tereiškė: turėjau sutikti. Tai buvo lyg ir paaukštinimas, nes aprangos syriaus vedėjas kartu yra ir sandėlio viršininkas. Sandėlį liepė perduoti zekui Rut-kovskuiui. Jis partizanaudamas vokiečių okupuotoje terito-rijoje, nušovė savo būrio draugą už tai, kad tas, bijoda-mas ilgiau būryje būti, pasisakė nutaręs pasiduoti vokie-čiams. Būgštaudami, kad vokiečiai gali priversti jį išduo-ti visą būrį, partizanai nutarė tą bailų vaikiną likviduoti, ir tai atlikti pavedė Rutkovskuiui. Už tai jis gavo dešimt metų. Šiaip tas naujasis sandėlininkas buvo gana sumanus ir simpatiškas vyras.

Darbas buhalterijoje man nelabai sekėsi. Neturėjau reikiamų igūdžių, sunku būdavo susikoncentruoti, kai ap-link klegesys, durų varstymas, įvairūs trukdymai. Būdavo, susikaupęs skaitytuvais ką nors sumuoju, o čia mano pašo-nėje zekas:

- Gustaini, pažiūrėk, ar man dar ne laikas gauti nau-jas pirštines?

Turiu mesti skaičiavimą, išimti iš kartotekos to zeko aprangos kortelę ir joje surasti, kada jis paskutinį kartą gavo pirštines. Dažniausiai nešiojimo terminas dar nesu-ėjęs, naujų išduoti negalima. Nieko nelaimėjęs, jis išeina, o man tenka iš pradžių sumuoti pajamų ar išlaidų skai-čius. Žiūrėk, jau kitas zyzia:

- Gustaini, išrašyk man autus!

Klausiu jo pavadės, kartotekoje susirandu kortelę, žiūriu - ne, išrašyti dar negalima. Vienam zekui tokio atsakymo užtenka, kitas šoka ginčytis, keiktis, grasinti. Susinervinu, vėl turiu iš naujo ataskaitinius skaičius su-muoti. Pats jaučiau, kad drabužių skyriaus buhalteris iš manęs nekoks. Tačiau bemaž metus teko tose pareigose vargti, kol pasitaikė progą perduoti ją labiau prityrusiam ir gabesniam.

Iš kitų lagerių pas mus atvarė keliolika rimtų vyrų. Kaip aprangos skyriaus vedėjas turėjau juos priimti, sura-šyti visą jų atsieņstą valdišką ir nuosavą turtą. Tuojau pamačiau, kad čia yra buhalterių. Vienas iš jų - Tiurinas buvo profesionalas, kitas turėjo patirties ūkinėje finansi-nėje veikloje, tik lageryje dar naujokas. Pastarasis, Jakov-as Bargeris, žydas, buvo mano amžiaus vyras, dirbęs įvairiose tarybinėse prekybos organizacijose, sukinėjėsis tarybinėje aukštuomenėje, sostinėje gyvendavęs tik geriau-siuose viešbučiuose. Jis nubaustas tik trejetui metų už kažkokius buhalterinius nesusipratimus.

Lagerio vyriausias buhalteris Borisionokas, toks pat kalinys, kaip ir kiti, bet labai geras ir man palankus vyras, žinojo, kaip sunku man dirbti aprangos skyriaus vedėju. Ilgai nesvarstydamas, jis naujoką Bargerį paskyrė mano padėjėju. Supratau, kad ilgainiui jis mane pakeis.

Tas Bargeris darbą per keletą dienų puikiai perprato, viską darė kur kas greičiau už mane. Todėl visai natūra-lu, kad tuoj tapo vedėju. Mane, jau turintį sandėlininko stažą, perkėlė į drabužių sandėlį, o Rutkovskuiui pavedė maisto sandėlį ir duonos raikyklą. Bargeris pasidarė mano tiesioginiu viršininku. Dirbti su juo buvo lengva, mudu greitai susibičiuliavome. O ta bičiulystė prasidėjo nuo visai smulklaus dalyko.

Laisvėje gyvenęs labai gerai, Bargeris pirmomis die-nomis lageryje jautėsi nekaip. Valdiškas maistas jam ne labai patiko, nebuvo nė sočus. Siuntinio iš žmonos dar nespėjo gauti, bet turėjo šiek tiek pinigų ir nusipirko bulvių. Jas išsivirė, bet neturėjo jokio uždaro. Jis jau žino-jo, kad aš gaunu iš Lietuvos gerų maisto produktų. Visai nesivaržydamas, paparašė manęs riebalų bulvėms užsi-spirginti. Tą kartą sviesto neturėjau. Suabejojau, ar žy-das neužsigaus, jeigu pasiūlysiu lašinių. Pasirodo, Barge-

rio būta pažangaus žydo, kuris ir kiaulieną noriai valgė. Gavęs lašinių, užsispirgino bulves ir pakvietė mane kartu valgyti. Nuo tada mudu be jokio specialaus susitarimo pradėjome valgyti drauge. Netrukus aš gavau kitą siunti-nį su sviestu ir lašiniais. Bargerio Žmona, kažkur Kijevo teatro artistė, savo vyrą labai mylėjo ir taip pat siuntė jam puikių produktų. Taigi mudu abu buvome turtingi, ramia sąžine galėjome viskuo dalintis, nejausdami vienas antram skriaudą darą. Paaiškėjo, kad net ir mudviejų sko-niai bei požiūriai į gyvenimą buvo labai panašūs. Tiesa, Bargeris gerą valgį vertindavo labiau nei aš. Jo žmona nuolat atsiųsdavo labai skanių dalykų, aš gaudavau dau-giau riebalų, mudviejų maistas pasidarė gana įvairus. Ne-trukus atgavau ir net viršijau savo ikikarinį svorį. Norils-ke tesvėriau 47 kilogramus, o čia priaugau iki 80-ties! Taip gerai valgyti lageryje darėsi moraliai nesmagu. Žino-jau, kad mano šeima Altajaus kalnuose vis dar skursta, dažnai alkana. Žinojau, kad ir mano sesutės Lietuvoje po tokio bailsaus karo neplačiai gyvena. Iš laiškų supratau, kad S. Čiurlionienė ne mane vieną Sibire šelpia. Supratau kad ir gerasis mano pusbrolis kunigas Antanas Šilingas turi nemažai šelpiamųjų. Todėl visiems geradariams ban-džiau atsargiai laiškuose rašyti, kad lageryje gyvenu ge-rai ir prašau man tokių brangių siuntinių nebesiūti. Ta-čiau jie mano negriežtų draudimų nepaisė. Matyt, manė, kad aš tyčia, dėl lagerinės cenzūros, jiems tokius rami-nančius laškus rašau.

Kadangi ir Bargeris buvo taip pat gausiai šelpiamas, greitai mudu nustojome rūpintis valdiška duona ir balan-da. Užtekdavo to, ką savo turėjome. Tada jau ir už pi-nigus buvo galima nusipirkti pieno, baltos duonos, mėsos, kakavos, net gerų džiovintų vaisių. Savo duoną ir balandą dažniausiai atiduodavau šalia gulinčiam baltarusiui. Už tai jis buvo labai dėkingas, atsilygindamas paklodavo man lovą, išskalodavo baltinius ir pan. Taigi tapau lyg ir iš-naudotoju, turėjau net patarnautoją.

Kadangi Bargeris buvo nuteistas trumpam laikui, be to, nepolitinis, tai netrukus jį paskyrė pardavėju anapus lagerio įrengtoje maisto produktų ir gėrimų parduotuvėje laisvai samdomiems lagerio tarnautojams. Toje parduotu-vėje nuolat būdavo baltos duonos, makaronų, įvairių kruo-pų, kakavos, džiovintų vaisių, cukraus, degtinės ir net vynų. Nei aš, nei Bargeris nebvome linę girtuokliauti, todėl alkoholiniai gėrimai mudviem nerūpėjo. Užtat viso kito Bargeris turėjo teisę nusipirkti ir be jokios kontro-lės įnešti į lagerio kiemą. Jis dažnai gaudavo pieno, neretai ir šviežios mėsos. Mano draugas atgabendavo pro-dukthus, o aš iš jų kareiviškame katiliuke isvirtdavau pie-tus, kuriuos sandėlyje ramlai suvalgydavome. Vakarienei Bargeris dažnai parnešdavo pilną kareivišką katiliuką puikaus kompoto iš džiovintų vaisių - abrikosų, slyvų, obuolių, datulių ir t.t.

Ilgainiui mudu dar labiau išpaikome. Nutarėme pietų virimą pavesti lagerio duonkepiams. Jie kasdien kepdavo juodą duoną zekams ir baltą - laisvai samdomiems lage-rio tarnautojams. Tuodu duonkepai, ištisą dieną dirbdami kepykloje, turėjo geras sąlygas maistą ne tik iškepti, bet ir išvirti. Savaimė suprantama, juodviem už patarnavimą reikėjo duoti tų puikių produktų, kurių Bargeris parūpin-davo. Mudviejų produktai, kepėjų darbas! Visi keturi mai-tinomės karališkai! Sandėlyje išmokau susikombinuoti sau ir draugui švaresnius drabužius, nelaukdamas susidėvėjimo terminų. Žodžiu, gyvenk ir norėk, jei ne tas kadieninis laisvės pasiilgimo slogutis!

Po to, kai didžioji pokarinė amnestija politiniams ka-li-niams nebuvo pritaikyta, beliko tik slapta svajoti, kad gali netikėtai numirti Stalinas. Tada turėtų įvykti didelių permainų. Bet apie Staliną, juo labiau apie jo mirtį, nie-kas nedrįsdavo net savo geriausiam draugui prasitarti.

Jeigu kartais kuris zekas norėdavo ką nors apie Staliną pasakyti, tai tik pirštais sau per panosę brūkstelėdavo vaizduodamas didelius ūsus.

Niekad, nė truputėlio nesijaučiau nusikaltęs tarybinei santvarkai. Todėl niekad nepaklausiau kitų kalinių patari-mų rašyti skundą į aukštąsias valstybės instancijas, prašy-ti, kad mano bylą persvarstytų ir mane iš lagerių paleis-tų. Nebandžiau ir malonės prašymų rašinėti, nors kai kuriems kitiems kaliniams tokius prašymus kūrIAU. Nė vie-nas politinis kalinys negavo teigiamo atsakymo į malo-nės prašymą. (Bus daugiau)

PER BALKANŲ KRAŠTUS

Stasys Dalius

/ tęsinys /

Ryte pakilę, vis bėgiojam prie viešbučio krautuvėlių, norėdami nusipirkti atvirukų ir pašto žneklų, bet duryš vis uždarytos, nors užrašas skelbia - atidaromos 8 val. O mes jau po pusryčių kraustomės iš viešbučio pirma ap-žiūrėti miestą. Vėliau - tolesnė kelionė į sostinę Sofia. Viešbučio Novatel laukiamajame ant sienos bent penki laikrodžiai, žymi vietinį ir kitų kraštų laiką. Laiko skir-tumas su Kanada - septynios valandos.

Beirengiant mums lipti į autobusą pamatėm, kad į vieną krautuvėlę ateina tarnautoja, kuri, atrakinusi duris, išileidžia keletą į vidų. Greit išoku iš paskos, bet dar neišsikeitęs pinigų. Laimai kita keleivė išgelbsti paskolin-dama. Čia labai pigios dekoruotos medinės lėkštės kainuo-ja po 2 dol., lėlės irgi tik po keletą dol. Moterys, ku-rios spėjo atbėgti, pirkto glėbiais, bet atėjęs vadovas vi-sus paragino eiti į autobusą.

Iš viešbučio važiuojam į Plovdiv miesto senamiestį. Sustojame apačioje kalno prie tvirtovės vartų, o aukštn tenka eiti per netašytų akmenų grindinį. Kojos klaiposi žengiant pro nelygius akmenis, bet visi, išsiskleidę žąsele palengva slenkame aukštn. Tvirtovės rajone namai sta-tyti prieš šimtą metų, to laikotarpio stiliaus, vadinamo bulgarų barokas. Tvirtovės išlikusi tik dalis sienos, ant jos užstatyti namai.

Šiaura brukuota gatvele ateiname prie romėnų amfi-teatro liekanų. Šis amfiteatras atrastas ir atkastas iš po žemių sluoksnio tik 1979 m. Iki to laiko net nežinota, kad toks po žemėmis guli. Tiktaai vykdant namų statybą buvo atrastas ir vėliau visas plotas nuvaly-tas ir publikai atidarytas 1981 m. Palei išlikusį smfite-aatrą dar tebėra būvusios tvirtovės storos sienos. Amfi-teatro marmuro sėdynės lanku aprėpusios kalno šlaitu eina žemyn, dar labai gerai išsilaikiusios. Dabar apačioje padarytos grindys, kur simfonijos orkestras tuo laiku, kai vizitavom, repetavo.

4 psl.

Grįždami nuo romėnų palikimo, užsukom į Konstanti-no ortodoksų bažnyčią, statytą 1832 m. ir viduje išpuoštą žymaus bulgarų dailininko pieštais paveikslais. Bažnyčioje nėra sėdimų vietų, nes vyrai stovėdavo, o moterys būda-vo balkone atskirai. Jų bažnyčioje nėra vargonų, tik cho-rai giedodavo. Labai daug paveikslų ir ikonų ant sienų, puošniai atrodo. Moteris, kuri aprodė bažnyčią, pasakė, kad valdžia, nors ir nerėmė tikybos, bet ir nepersekiojo. Bažnyčios niekad nebuvo uždarytos. Tiktaai Lietuvoje ko-munistai uždarinėjo bažnyčias ir persekiojo tikinčiuosius, o Bulgarijoje vis tik daugiau toleravo ortodoksus.

Netoli tvirtovės rajono, ant kalno išikūręs etnografi-jos muziejus name, statytame 1847 m., kuris pagal vado-vo aiškinimą, esąs tipiškas bulgarų barokas, susidedas iš trijų dalių. Vidurinė namo dalis išlenkta rėmais stovi ant medinių kolonų. Viduje per du aukštus sukrauta ūkio ir namų apyvokos įrankiai ir padargai. Čia matėsi dar medi-nės žagrės, tik su geležiniais galais, kirkos, pintinės ir kt. Didelės akmeninės girnos kaip Lietuvos kaime. Kituo-se parodyta skirtingų rajonų tautiniai rūbai, kuriuos dėvė-jo vyrai ir moterys. Apstatyti kambariai, miegamasis su kilimu ant grindų. Bendrai, labai daug rodinio, parodančių Bulgarijos kaimo gyvenimą.

Iš muziejaus einant gatvele žemyn, vietiniai dailinin-kai iškabinę ant sienų ir gatvėje savo paveikslus. Praeina-me lyg pro galeriją, kur staptelėjus, kvietė žiūrėti ir pirk-ti. Vienas kitas iš mūsų derėjosi ir pirkto.

Išvažiuojant iš Plovdiv miesto kertam industrijos rajo-ną, kur geležies fabrikai tirštus dūmus leidžia ir aplinką. Vadovas aiškina, kad fabrikai senos statybos ir neturi valymo įrengimu, tad su dūmais išmeta daugybę kitų medžiagų, kurios labai teršia orą. Priemiestyje auginama daug rožių, kurios dideliais plotais tęsiasi pagal pakelę. Tos rožės naudojamos kvepalų aliejui gaminti. Anksti rytą rožių žiedų lapeliai skunami ir vėliau po sudėtingų operacijų išgaunama kvepalų esencija. Mažam kiekiui kve-palų pagaminti reikia didelio kiekio rožių žiedų.

Bulgarijoje yra labai trumpos žiemos, sniegas laikosi vos keletą valandų, todėl kraštas labai palankus žemdir-bystei. Daugiausiai auginama saulėgražų, ryžių, kviečių, kukurūzų. Per lygumų laukus kelias veda į Sofiją. Kelias keturgubas su viduryje skiriančiu žolės ruožu. Matosi

pakelėje nupjautos ražienos su traktoriais ariamos. Dideli plotai ir daržovių auginama. Pravažiuojant matosi mote-rys dirba tuose laukuose, rinkdamos pomidorus ir kitas daržoves.

Kai kurie laukai laistomi, o kur ryžiai auginami, tai tie plotai apsemti vandeniu. Po laukus matėme būriais vaikščiojančius gandrus. Visai kaip Lietuvoje prisimenu, kai po rugiapjūtės, išsivedę jauniklius, po laukus varlinėja.

Bulgarija iš turkų išsilaisvino po ilgų metų, tik 1872 m. Po Antrojo karo valdžią buvo užgrobė komunistai ir valdė virš 40 metų vienos partijos diktatūra. Dabar Bul-garija turi daug partijų, apie 40, bet socialistai turi dau-gumą parlamente. Privatinės nuosavybės dar nėra, ūkių laukai priklauso kooperatyvams, todėl matosi didžiuliai plotai apsėti vienos rūšies javais, nes kiekvienas koopera-tyvas praktikuoja tik vieną kurią ūkio šaką. Kooperaty-vai užaugintų produktus parduoda kur nori, taip sakė va-dovas. Nupjautų javų laukuose ganomos avys, ožkos, asi-lai, bet arklių ir karvių kaimenių nesimatė.

Privaziuojame kalnus, kurie skiria krastą į pietinę ir šiaurinę dalį. Iš abiejų kelio pusių kalnai apaugę tirštais miškais. Pralendame pro ilgą tunelį ir po kalnų tuoj vėl prasideda lygumos ir kaimai su sodais. Kaimuose namu-kai tvarkingai atrodo apsupti žalumynų, nuosvybė priklaus-o žmonėms, tik dirbami laukai - kooperatyvams. Tokiuo-se kaimuose yra bažnyčia ir mokykla. Pradinis mokslas Bulgarijoje privalomas 4 metų. Kariuomenė vyrams irgi privaloma nuo 18 metų amžiaus, reikia tarnauti 2 metus. Bulgarija turi 9 mil. gyventojų.

Bulgarijos sostinė Sofia

Net nepastebėjome kaip greit išlinkome į Sofijos prie-miesčius, nes šios dienos kelionė visai neilga, nė 200 km. kelio nesudarė. Tik žiūrim, kad jau dideli aukšti aparta-mentai prasideda ir gana patraukliai atrodo, nes šviesios spalvos. Važiuojam Lenino bulvaru, kurio pavadinimas dar nepakeistas, nes bulgarai dar vis labai gerbia kas rusiška, nors statulas jau nugriovė. Bulvaro šonuose dideli me-džiai, balti apartamentai tarp žalumynų gražiai atrodo. Pravažiuojam pro Laisvės parką, kuris yra didžiausias Sofijoje ir atrodo, kaip didžiulis miškas. Matosi parke stovintys paminklai ir statulos.

(Bus daugiau)

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

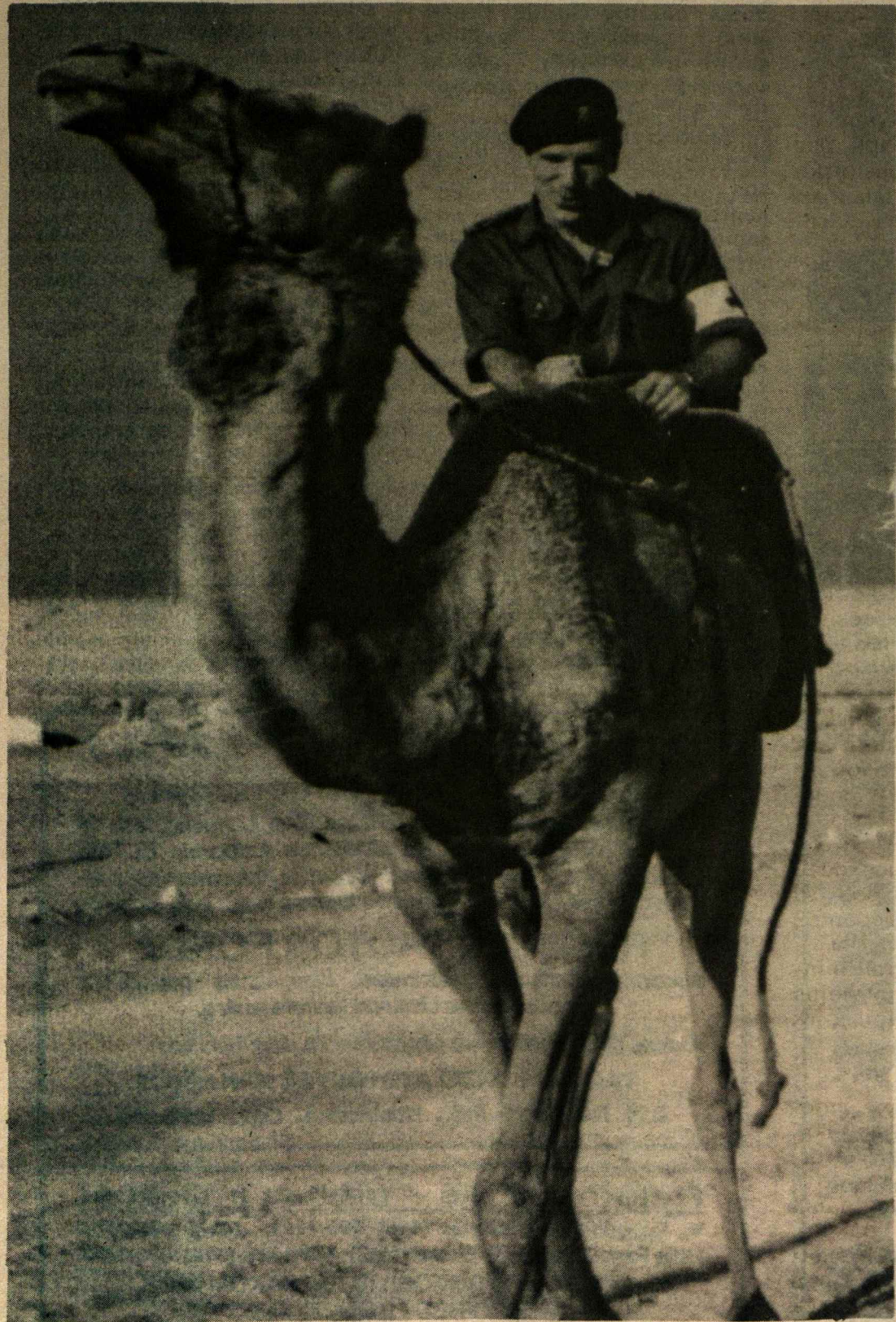
JUOZAS VYŠNIAUSKAS - KUNIGAS, SAVANORIS, LIETUVIŲ PARAPIJOS KŪRĖJAS KANADOJE

/ Jo 110-ąjį gimtadienį prisimenant /

Sūduvos žemėje gimė ir augo ne vienas Lietuvoje ir užsienyje garsus žmogus. Apie vienus iš jų garsas sklido plačiai, kiti dėl daugelio priežasčių nebuvo ištraukti į sovietines enciklopedijas, trečiuosius turėjome visai pamiršti. Iš tokių - kunigas Juozas Vyšniauskas, tautinio atgimimo šauklys, savanoris, nepriklausomos Lietuvos kariuomenės kapelionas, Permės lagerių kankinys. Gimė jis 1881 m. sausio 10 dieną, Marijampolės apskr. Meškučių kaime, ūkininko šeimoje. Baigęs Marijampolės gimnaziją, ištojo į Seinų dvasinę seminariją. Ją baigė 1903 m., o jau 1904 m. vasarį buvo išventintas kunigu. Vikaravo keliose parapijose: Gelgaudiškio, Simno, Plutiškių, Liubavo ir Punsko. Kur tik jis nuvykdavo, visur steigė ir stiprino jau veikiančias švietimo, ekonomines ir religines organizacijas: Blaivybės, Lietuvių Krikščionių "Žiburio", Vartotojų, Gyvojo rožančiaus ir kitas brolijas bei draugijas ar kooperatyvus, būrė bažnyčių chorų. Jis ir pats dalyvavo keletose draugijų: spaudos leidimo ir prekybos, šv. Kazimiero, Lietuvių mokslo, Lietuvos dailės, kooperatinėje žemės ūkio "Žagrėje" ir kitose.

J. Vyšniauskas, norėdamas gilinti gimnazijoje ir seminarijoje įgytas žinias, nukanka į Vakarų Europą. 1906 metais keliauja į Šveicariją ir klauso paskaitų Friburgo universitete. Iš ten vyskta į Vokietiją, Miuncheno aukštąją mokyklą. Grįžęs, keletą metų dirba įvairiose Sūduvos parapijose. Atvykęs Kanadon, ima darbuotis lietuvių sielovados baruose, 1912 m. Montrealyje rūpinasi kuo greičiau išforminti iki tol formaliai egzistavusią lietuvių parapiją. Jis pirmasis Kanadoje aiškina lietuviams, kad jie yra senos ir garbingos tautos atstovai ir privalo išlaikyti savo tautiskumą: burtis į atskirą tautinę bendruomenę, turėti savo bažnyčią, mokyklą, biblioteką. (Iki jo atvykimo Kanados lietuviai dažniausiai dalyvaudavo lenkiškų organizacijų veikloje). Gavęs vyskupo patvirtinimą lietuvių parapijai išforminti, J. Vyšniauskas imasi nelengvo darbo: nuperka aristokratų kvartale žemės sklypą ir pradeda statyti pirmąją bažnyčią lietuviams. Prie jos, kaip įprasta užsienyje, pastato ir parapijos salę susirinkimams bei įvairiems šventiniams renginiams organizuoti. Bažnyčią pavadina šv. Kazimiero vardu. Iki to laiko šiame didžiuliam Kanados mieste, kur buvo susispietę nemažai mūsų tautiečių, nebuvo nė vienos lietuviškos mokyklos. Po atkaklių prašymų ir reikalavimų, J. Vyšniauskui pavyko išrūpinti iš Montrealio miesto vadovybės leidimą įsteigti 4 lietuviškas mokyklas su valstybės išlaikymais mokytojais. Lietuvių bendruomenės poreikiams tenkinti įsteigia pirmąją biblioteką. Šie J. Vyšniausko iškovojimai keliasdešimt metų (iki penktojo dešimtmečio pabaigos) padėjo išlaikyti lietuvių dviasią Kanadoje, kol į ten plūstelėjo nauja gausi emigrantų banga.

Nuo pat pirmos atvykimo dienos J. Vyšniauskas išveijo diegę ir puoselėjo ne tik tikėjimo ir doros principus, bet ir stiprino Tėvynės ilgesio, jos meilės jausmus. Lietuvoje prasidėjus nepriklausomybės kūrmo darbams, jis akylai sekė visa, kas vyksta gimtajame krašte ir aktyviai populiarino iki tol užsienyje mažai kam žinomą Lietuvos vardą: surengė didžiulę eisena Montrealio miesto gatvėmis. Orkestrai grojo maršus, žygiavo tūkstančiai žmonių su vėliavomis, plakatais, sūkiais. Eisena baigėsi vienoje miesto salų, kur buvo sakomos kalbos, dainuojamos lietuviškos dainos, buvo linksminamasi ir džiūgaujama.

TAUTĄ YRA TADA ŽUVUSI, KAI JI PATI SAVĖS IŠŽYDA. JOKIOS KITOS PAJĖGOS JOS SUŽLUGDYTI NĖGALI

Dr. Gv. Valančius

Gautas žinias iš Lietuvos apie nepriklausomos valstybės kūrimo rūpesčius versdavo į anglų ir prancūzų kalbas pridėdavo iliustracijų ir išteikdavo Kanados laikraščiams "The Star", "La Patrie", "Le Devoir" ir kitiems. Dažnai skelbdavo ir savo rašytus straipsnius ar žinutes. Surinko daugiau kaip 2000 parašų iš Kanadoje gyvenusių lietuvių, anglų, prancūzų ir kitų tautybių žmonių ir išteikė juos Anglijos vyriausybei, kad ši remtų ir pripažintų naujai susikūrusią Lietuvos valstybę. Lietuvių informacijos biuro atsišaukimus apie skelbiamą rinkliavą Lietuvai, išteikė įvairioms draugijoms ir religinėms bendruomenėms, organizacijų ir žinybų viršininkams, parlamento atstovams ir net Anglijos vyriausybės vadovams. Lietuvos vyriausybės narių pareiškimus, kviečiančius remti ir pripažinti Lietuvą, verčia į anglų ir prancūzų kalbas, atspausdina juos ir 1200 laišku išsiuntinėja Anglijos kolonijų ir metropolijos ministrams bei žinybų bei organizacijų valdybų nariams.

J. Vyšniauskas, jausdamas pareigą asmeniškai padėti kovoje prieš lietuvių tautos ir valstybės priešus, nugalėjęs karo meto kliūtis ir sunkumus, 1919 m. grįžo Lietuvon, ir įstojęs savanoriu į besikuriančią Lietuvos kariuomenę, skiriamas į Kauno batalioną. Atlikdamas kapeliono pareigas, kartu slaugo ir gydo fronte sužeistus karius. Už narsą ir nuopelnus ginant Lietuvą nuo priešų buvo apdovanojamas Vytytes Kryžiaus ordinu.

1920 m. rugpjūčio mėn. Lietuvai grąžinus Vilnių, J. Vyšniauskas skiriamas pirmuoju Vilniaus igulos kapelionu. Tačiau sveikata jau pakirsta: sąnarių liga jį kamuos visą likusį gyvenimą.

Atitarnavęs du metus kariuomenėje, 1921 m. skiria - mas naujai besikuriančios Aleksoto parapijos klebonu. Čia pastato bažnyčią, kleboniją ir kitus parapijos ūkio pastatus. Nuo 1924 m. J. Vyšniauskas - Ilguvos klebonas. Dalyvauja net kelių organizacijų, ypač aktyviai Šiaulių sąjungos veikloje. Jis - nuolatinis tautinių renginių iniciatorius ir organizatorius. 1934-35 m. Mišiuokėje pastato bažnyčią, kurioje buvo įrengta ir mokykla (pastatas 1944 m., frontui traukiantis į Vakarus, sudegė). Parapiją administruoja 12 metų. Atsikėlus į Ilguvą naujam parapijos administratoriui Klemensui Ruseckui, kurį laiką darbuojasi dviese. Vėliau J. Vyšniauskas persikelia gyventi į savo ūkį Tvirbutų kaime, kur buvo gavęs žemės kaip Lietuvos kariuomenės savanoris.

Savo namuose buvo sukaupęs didžiulę biblioteką. Jo knygų lentynose buvo daug istorinės, grožinės, patriotinės, religinės literatūros, žinybai ir žodynai anglų, lietuvių, lenkų, prancūzų, rusų, vokiečių kalbomis. Jis prenumeravo beveik visus Lietuvoje ėjusius dienraščius ir žurnalus. Viską kruopščiai komplektavo ir saugojo. Po jo arešto visos knygos ir laikraščiai buvo sunaikinti.

Karo metais savo ūkyje ant Lukašiaus kranto J. Vyšniauskas išsaugojo nuo hitlerininkų Šakių gydytojų Taptų šeimą. Pokario metais trumpai kunigo pareigas ėjo Braziukuose. Šiame bažnytkaimyje 1948 m. balandžio 25 d. buvo suimtas, parvežtas į Tvirbutus ir po kratos išvežtas į Šakius. Tų pačių metų vasarą "Ypatingasis pasitarimas" nuteisė jį 10 metų kalėti. Mirė kun. J. Vyšniauskas Permės srities Dubravos lageryje 1949 m. sausio 28 dieną. Jo palaikai amžiams liko Rusijos žemėje, toli nuo gimtosios Lietuvos.

Albinas Vaičiūnas.

/ Šis straipsnis buvo atspausdintas 300 egz. tiražu, lankstinuko pavidale "Vilties" spaustuvelyje, Lietuvoje./

L.C. dr. Edvardas Juodis išmėgina "dykumų laivą" Sam-Sam.

LC DR. ED JUODIS, KANADOS KARIUOMENĖS GYDYTOJAS PASIŽYMĖJO PERSŲ ILANKOS KARE

Buvęs montrealietis, dr. Ed Juodis savanoriškai įsijungė į karo lauko ligoninę Saudi Arabijoje, vykstant karo veiksmams Persų ilankoje. Apie jį išsamiai rašoma žurnale SENTINEL - magazine of the Canadian Forces - š.m. nr. 3.

Dr. Ed Juodis, kaip cituojama, sako: "Norėjau padaryti ką nors labai naudingo. Tikėjau naujo patyrimo.... Niekas taip nesuartiną žmonių, kaip pavojus - tokiu atveju, grupinis darbas. Ir tikrai, pajunti tuomet, koks esi žmogus. Norėjau priartėti ir su žmogumi ir tuo pačiu - su Dievu, tapti gilesniu žmogumi. Taip pat mano polinkis į nuotykius yra labai stiprus. Aš išbuvoju nuotykių atmosferoje (thrive on it)."

Toliau žurnale aprašoma kad dr. Juodis, būdamas jūrų karininku, nutarė išgyti kurpranugarį - "dykumų laivą", kaip Kanados karo lauko ligoninės maskotą ir pavadinti "Camille". Surasti tokį nebuvo lengva, tuo labiau, kad tuojau pasigirdo raketų Seud dundėjimai. Vienas baisiausių momentų buvo, kai Seud raketos netyčia pataikė į amerikiečių karių grupę ir netrukus po to vienoje karo lauko ligoninės atgaivinimo skyriuje, vos po poros dienų, išgirdo signalą "dujos, dujos", ir nešėsi skubiai išvilkkti į apsauginę aprangą ir gulėti ant žemės.

PRISIMINKIME ŠEŠTADIENINĖS-LITUANISTINĖS MOKYKLAS IR NEDELSDAMI UŽREGISTRUOKIME SAVO VAIKUS NAUJAM MOKSLO METŲ SEZONUI!

UŽSIENIO SPAUDA APIE LIETUVĄ

LE JUORNAL DU DIMANCHE Paryžiuje išspausdino gana ilgą reportažą apie 1991 m. sausio 13-tosios įvykius Vilniuje ir Gcrbačiovo'o atsakomybę. Esą jis tuos įvykius pasmerkęs.

Vytauto Landsbergio atsakymas buvo toks: "Taip, bet pasmerkimas nebuvo nuoseklus. Jeigu jis būtų buvęs rimtas, nuoširdus, Gorbaciovo'as būtų išsąkęs kariams pasitraukti iš Televizijos bokšto. O jie ir šiandieną tebėra tenai. Aš manau, kad Gorbaciovo'as neatsisakė savo reikalavimo, būtent, kad Lietuvos Aukščiausioji Taryba kapituluotų. Tai jo laikysenos tęsinys. Nė vienas sovietų kareivis neišvyko iš Lietuvos, nė vienas užgrobtas pastatas nebuvo grąžintas Lietuvos vyriausybei, o mūsų jaunuoliai uždromi kalėjimuose, jei atsisako atlikti karinę tarnybą okupacinėje kariuomenėje. Sovietai nori turėti valdžią.

O kaip norečiau, kad Vakarai būtų nepriklausomi nuo Sovietų Sąjungos. Nepriklausomi ir ne konformistai... bet tai tik svajonė. Aš manau, kad Vakarai savo galvoseną yra panašūs į Sov. Sąjungą. Tačiau tikiuosi, kad po vienerių metų jūsų pasai bus tikrinami mūsų muitininkų, kad turėsite Lietuvos vizas ir kad už savo pirkinius mokėsite Lietuvos banknotais. Jei dar bus sovietinių kareivių, jie bus laikomi karinėse bazėse, tvarkomose tarpvalstybine sutartimi. Ir nebebus barikadų aplink parlamentą. Prancūzijos žodis gali mums padėti. O tarptautinė teisė yra nedaloma: jeigu ji buvo taikoma Kuwait'ui, lygiai taip pat turi būti taikoma Lietuvai, Latvijai ir Estijai.

1991 m. ŠALFASS-gos VARŽYBINIS KALENDORIUS II d.

1991 m. ŠALFASS-gos 3-Pitch Softbol'o pirmenybės įvyko 1991 m. rugpjūčio 24-25 dienomis, Wasaga Beach, Ont.

1991 m. ŠALFASS-gos Individualinės ir Tarpmiestinės Golfo pirmenybės įvyks 1991 m. rugpjūčio 31 - rugsėjo 1 d.d., Clevelande, Ohio. Vykdo Clevelando Lietuvių Golfo klubas.

1991 m. Š. Amerikos Pabaltiečių ir Lietuvių Lengvosios Atletikos pirmenybės numatomos 1991 m. rugsėjo 14-14 d.d., Clevelande, Ohio. Vykdo Clevelando LSK Žaibas. Lietuvių pirmenybės bus išvestos iš pabaltiečių. Varžybų reikalais prašome kreiptis šiuo adresu: Algirdas Bielskus, 3000 Hadden Rd., Euclid, OH. 44117. Tel: (216) -486-0889.

1991 m. Š. Amerikos Pabaltiečių ir Lietuvių Šaudymo pirmenybės vyks rugsėjo mėn. šeštadieniais:

a) Rugsėjo 14 d. - medžioklinių šautuvų varžybos (Trap shooting) vyks Hamiltono LMŽK "Giedraitis" šaudykloje. Vykdo lietuviai. Lietuvių pirmenybės bus išvestos iš pabaltiečių arba vykdomos atskirai, rugsėjo 15 d., sekmdienį.

b) Rugsėjo 21 d. - smulkaus (.22) kalibro šautuvų pirmenybės vyks taipogi LMŽK "Giedraitis" šaudykloje. Vykdo lietuviai. Lietuvių pirmenybės bus išvestos iš pabaltiečių.

c) Rugsėjo 28 d. - Pistoletų pirmenybės, latvių šaudykloje "Berzaine". Vykdo lietuviai. Lietuvių pirmenybės išvedamos iš pabaltiečių.

Visais šaudymo varžybų reikalais kreiptis į ŠALFASS-gos šaudymo vadovą: Balys Savickas, 340 Dixon Rd.#2004 Weston, Ont. M9R 1T1, Tel: (416)-244-2267.

1991 m. Š. Amerikos Pabaltiečių ir Lietuvių Plaukimo pirmenybės numatomos 1991 m. lapkričio mėn. Toronte, Ont. Tikslai dar nenumatyti. Vykdo estai. Lietuvių pirmenybės bus išvestos iš pabaltiečių.

Aukščiau minėtos varžybos apima tik ŠALFASS-gos ir Pabaltiečių Sporto Federacijos metines pirmenybes. Apygardinės pirmenybės bei paskirų klubų surengtos įvairios kvietinės varžybos šiame sąraše neįtrauktos.

Yra galimybių, kad varžybinis kalendorius dar gali būti papildytas pabaltiečių krepšinio bei tinklinio varžybomis. Kalendoriaus papildymai bei pakeitimai bus nuolat skelbiami.

ŠALFASS-gos Centro Valdyba

DAR PABŪKIT!

Dievulėliau! Skrenda paukščiai... Skrenda, skrenda - nesustoja. Jie laisvi žydroj pagangėj - Mes sukaustyti vergovė!

Apkabinus aukštą pušį As sniege paskendus raudu: Neskubėkit, dar pabūkit, Paukštužėliai mano brangūs.

Man numeskit nors plunksnelę Iš tos laisvės, iš to aukščio. Šioj šaltoj ledinėj žemėj Ji man bus, kaip laisvės šauksmas.

Kaip mažytis žiburėlis Ji primins man kitą kraštą, Kur laisvūnai skraidė vėjai, Saulė audė aukso raštą.

KAI KRYŽIUS PASTATYS

Seniai užgeso žiburys Ir židiny seniai išblėso. Kas sutrūnijusias duris, Kas uždaryti jas išdriš Į praities skausmingą vėtrą.

Negalim sau širdies išplėst, Ištrinti atmintį iš vakar, Kaip akmenis perkraut, perdėt, Kaip juodą dirvą užakėt, Tą pragarą, kurį mes matėm.

Laimingi tie, kuriems sapne Nesprogsta draskančios granatos. Ne priešų apkasuos, ei ne, Jaunystės sklidinam delne Krauju ištyksta žydros akys...

Kas uždarys sunkias duris Į praities siaubingą naktį. Tur būt, kai kryžius pastatys Visiems, kur degė toj naktį Ir širdys bus paliovė plakti.

Ona Padvarietienė-Bujevičiūtė, politinė kalinė, 1947-1955, Irkutsko sr. Taškentas.

A. STEPATINEN, nuoširdi, ilgametė "NL" talkininkė, šią vasarą lankėsi Lietuvoje. Aplankė VILNIAUS RADIO užsieniui dabartinės patalpos, kalbėjosi su tų laidų vadovu Edvinu Butkum.

Iėjimas į užgrobtus, išvogtus, barbarų kojomis mindomus Radio ir Televizijos Rūmus Vilniuje.

Lietuvių Namų Žinios

● Rugpjūčio mėn. 18 d. sekmadienio popietėje dalyvavo 250 žmonių. Svečių knygoje pasirašė 3 iš Kauno, 4 iš Vilniaus, 3 iš Vokietijos; G.G.Valantinai iš Chicago, R.Bernotas iš Connecticut, S.Dalius iš Hamiltono.

● Lietuvių Namų poilsio stovykla "Kretingoje", Wasagoje, praėjo labai sėkmingai: daug jaunų šeimų su mažais vaikais, puikus oras ir maloni aplinka visus gerai nuteikė. Plačiau kitame "NL" numeryje.

● Aukų Slogaus Namams: \$5.000 - "Vilniaus" paviljonas, Karavano renginio proga; \$1.333 - O.Delkus; po \$1.000 - V.O.Anskaiai, V.T.Gražuliai, N.Šimkus (Montreal,Que), V.Pniauskas (Oshawa,Ont.), I.Punkrienė-Ričardo ir Elonos vedybų proga; P.B.Jankauskai, dr.J. Sungaila; \$750 - P.Cečys; po \$600 - P.Basys, G.Kaulius; po \$500 - J.Bajoraitis (Hamilton,Ont.), A.M.Bumbuliai, L.V.Matulevičiai, L.G.Vyšniauskai, A.Buožis, J.Gustainis, P.J.Maliai, S.J. Poškai, B.Stalloraitis, A.D. Jankūnai (Hamilton), I.Kymantas, A.Pavilonis, R.D. Stas; \$ 400 - D.Styra; \$300- V.Knyvaitė; po \$ 250 - J.Zabulionis, V.Gu-

daitis, V.Taseckas; \$247.53 - M.Jakubauskienė; po \$200 - A.Bernotaitis, A.Langas, B.Sapijonienė, B.Trukanavičius, D.Zulonienė - a.a.vy-ro Jono atminimui; \$150 - E.J.Gudai; po \$100 - Č.Senkevičius, Z.Vainauskas, I.Zavienė, K.Žulys, L.Tamošauskas; \$50 - K.Poškienė ir E.Lorencienė a.a.P Dirko atminimui; po \$50 - S.Juškevičius, A.Langas a.a.Jono Sukauso atminimui; M.J.Adomaičiai (La-Salle,Que.), J.Steponaitytė, R.Styra; \$40 - J.Trečiokas.

A.a. Martyno Yčo atminimui aukoj: \$100 - J.Usvaltas; \$60 - N.Budrienė; po \$50 - K.Sapoškinas, V.Yčas-Abell (Oshawa,Ont.) E.V.Krikščūnai (Wassaga, Ont.); po \$40 - V.Balsienė, P.L.Murauskai, A.M.Paulaičiai, O.L.Rimkai; po \$30 - V.Augėnas, H.Sukauskas, S.Radzevičius, J.Pacevičienė; po \$25 - A.P.Kaziliai, A.A.Valadkos, H.G.Lapai, D.R.Lapai, Č.Senkevičius; po \$20 - J.Zenkevičius, B.P.Sapliai, E.V.Stanaičiai, G.Tarvydienė, J.A.Pūkai, E.Kazakevičius, J.R.Rimai (Colgan,Ont.), E.Lorencienė V.Ozinskas & G.Jankaitis, E.G.Kuchalskiai, S.Grigaliūnas, Gr.Balčiūnienė, S.D. Rukšos, S.V.Jocai, R.Cipliauskienė, B.Sapijonienė, I.Kairienė, A.Langas, V.A.Šimkai, V.O.Marcinkevičiai, R.Žiogarys, E.Čizikienė, I.Paškauskas, I.Stasiulis, A.S.Sakai, V.O.Senka (An-

gus,Ont.), A.O.Beresnevičiai; po \$10 - G.Baltaduonienė, L.V.Kybartai, C.Glumoc, E.V.Stanaičiai, R.R.Bell, K.A., D.Petraitis, A.Tutlys, P.Jaunius; a.a.Alvinos Markutienės atminimui: po \$20 - L.Balsienė, K.B.Čepaičiai.

Iš viso statybos fonde yra \$613,424. Aukos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose ir tiesiogiai: Labdaros Fondas, 1573 Bloor St.W., Toronto, Ont., M6P 1A6.

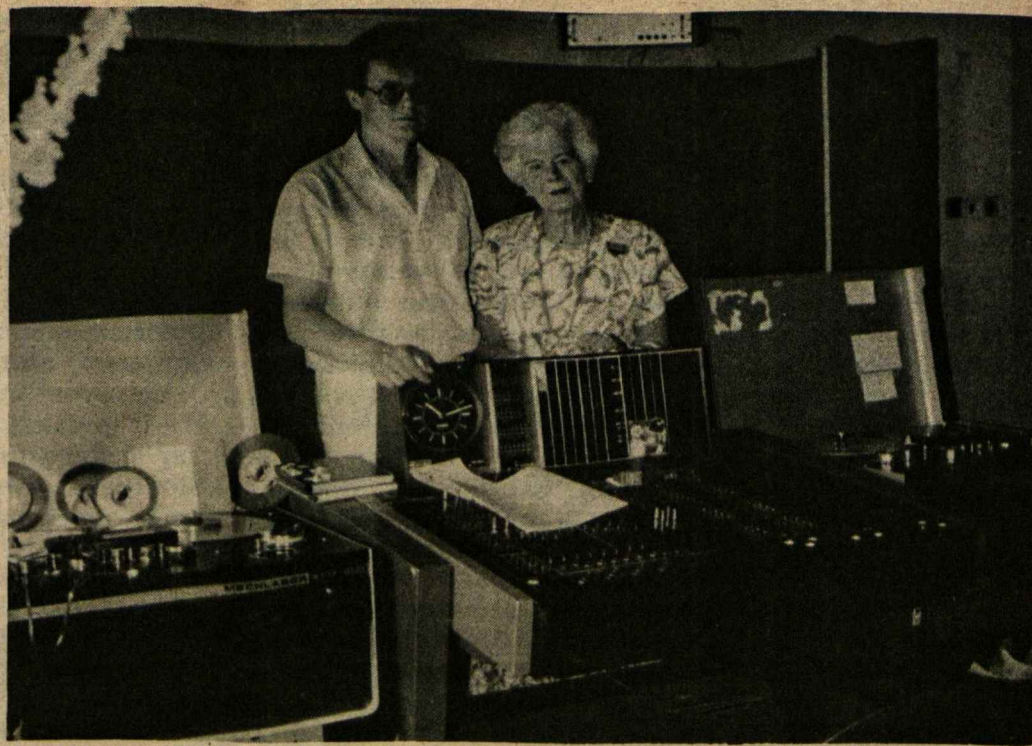
LAIKRAŠČIO "NEPRIKLAIMSOMA LIETUVA" RĖMĖJŲ BŪRELIO PRANEŠIMAS IR "KONCERTUI-ŠOKIAMS" PASIRENGIMAS

Stepas Varanka

Tikriausiai dauguma supranta, kad paruošti koki nors renginį su menine programa, šokiais, virtuve, baru, loterija, salės ir stalų papuošimu, neturint gerų ir nuosirdžių talkininkų, labai varginantis darbas. Parengimo vadovas be talkininkų yra bejėgis.

Lietuviškųjų renginių ruošėjai yra savanoriai, kurie savo darbą aukoja kokiame nors lietuviškame tikslui. Už savo darbą ne visada gauna ir "ačiū", o kritikos (dažnai nereikalingos), netruksta....

Tiesa, yra tradicinių rengimų, į kuriuos talkininkai mielai glaudžiasi ir tautiečiai skaitlingai remia savo atsilankymu.

Sovietų kariškiams užgrobus Lietuvos Radio ir Televizijos rūmus, dabar kuklutesėse patalpose, vargingose sąlygose su šia aparatūra siunčiamos Vilniaus Radio žinios užsieniui. Nuotraukoje laidų vadovas Edvinas Butkus, kuris viešniai iš Toronto prašė perduoti nuoširdžiausius linkėjimus visiems Vilniaus Radio Užsieniui laidų klausytojams Kanadoje.

Abi nuotr. A. Stepaitienės

Geri darbai tautiečių yra įvertinami. Gerų ir nuolatinių talkininkų ir talkininkų turi ir NEPRIKLAIMSOMA LIETUVA laikraščio Rėmėjų Būrelis, kuris, nuo jo įsisteigimo, kiekvienais metais rengia vieną metinį parengimą, dažniausiai koncertą - šokius.

Tų parengimų gautas pelnas ir surinktos aukos iš geradarių tautiečių yra perduodamos leidėjams, pagerinti ir palengvinti laikraščio leidimui. Visi gerai žinome, kad išsivijos lietuviškos spaudos padėtis nėra lengva.

Šiame metinis rudeninis parengimas

Šiame metinis tradicinis parengimas rengiamas š.m. spalio 26 d., 6:00 val. p.p. Toronto Lietuvių Namuose, 1573 Bloor St.W.

Programą atliks žinomas "SUTARTINĖS" dainos vienetas, vadovaujamas muz. Nijolės Benotienės, neseniai grįžęs iš gastrolių Bostone. Šokiams gros lietuvių muziko - solisto Vaclovo Povilonio mechaninė muzika su lietuviškomis melodijomis, palydima jo paties ir V. Ramanausko dainomis.

Veiks virtuvė, su V. Birštono paruoštais valgiais, baras, loterija. Veiks spaudos stalas, vadovaujamas ilgametės Būrelio talkininkės E. Stepaitienės. Prie jo bus galima užsiprenumeruoti laikraštį, apsimokėti

prenumeratą ir savo auką paremti laikraštį. Bilieto kaina - \$6.00.

Čia, prie progos, malonu yra prisiminti, kad 1985 m. "SUTARTINĖS" dainos vienetą, dar jaunas būdamas, minint "NL" 45 metų sukaktį, atliko puikią vakaro programą be atlyginimo. Savo pasirodymą paaugėjo lietuviškai spaudai paremti. Nuoširdus ačiū "SUTARTINEI" ir jos vadovei N. Benotienei.

Spauda, kaip žinome, tai viena iš stipriausių rysių ir kovos palaikymo priemonių. Spauda - tai kovos ginklas.

Būrelio susirinkimas

Š.m. gegužės 5 diena buvo sukvietas Rėmėjų Būrelio susirinkimas, aptarti praėjusių 50-ties metų suaktyvinio spaudos parengimo pajamų ir išlaidų apyskaitas ir šiemetinių parengimą. Susirinkime dalyvavo 16 narių. Po dienvartarkės pateikimo ir trumpo Būrelio pirm. L. Girinio pranešimo paaiškėjo, kad parengimas buvo paruoštas iškilmingai, deja, jis buvo nuostolingas, nes prisidėjo solistės ir akompaniariaus honorarai.

Iš išdalinio J. Paškevičiaus pajamų-išlaidų pranešimo paaiškėjo: pajamų gauta \$2,616.85; išlaidų - \$174.45.

Laikraščiu "NL" paremti aukų gauta \$855.- Gautas aukos laikraščiu paremti neįeina į vakaro pajamas. Jos yra perduodamos laikraščio leidėjams. Sutvarkius aukotojų sąrašus, pinigai yra įnešami į "Paramos" bankelį. "NL" sąskaitą Nr. 4606. Aukotojų vardinis sąrašas yra paskelbtas "NL" laikraštyje 1990.12.12 d. (Nr.49-50 ir Nr. 51-52), taip pat ir loterijos laimėjų aukotojų sąrašas.

KALBĖKIME SU SAVO VAIKAIS IR ANŪKAIS VIENA GRĄŽIAUSIŲ IR SENIAUSIŲ KALBŲ - LIETUVIŠKAI
PASKAITYKIME VAIKAMS MŪSŲ LIAUDIES PASAKŲ !!!

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS, REMK IR AUOK Tautos FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radio žinios nesulaukiamai skleidžia informacijas (valriuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDA

aukoms, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE,
310 Rathburn Rd., Etobicoke, Ont. M9B 2L8

Patarnavimas - greitas ir tikslus!

V. Dauginis - telefonai (416) 533-1121, (416) 822-8480
Lilija Pacevičienė - telefonai (416) 533-1121, (519) 853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA - INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121 FAX 533-1122

PARAMA

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

8 % už 90 dienų term. indėlius	
8 % už 6 mėnesių term. indėlius	
8 % už 1 m. term. indėlius	
8.25% už 2 m. term. indėlius	
8.25% už 3 m. term. indėlius	
8.25% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
9 % už 1 m. GIC invest. pažym.	
9.25% už 2 m. GIC invest. pažym.	
9.25% už 3 m. GIC invest. pažym.	
8 % už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	
9 % už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
9.25% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
9.25% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
8 % už OHOSP (variable rate)	
7.25% už taupymo sąsk. (gyvybės drauda)	
7.50% kasd. pal. sąsk. virš 10.000	
5.75% už kasd. pal. čekių sąsk.	
5 % už Amerikos dol.kasd.pal.sąsk. (US dol. Sav. Acc.)	

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės elgoje.

AKTYVAI VIRŠ 87 MILIJONŲ DOLERIU

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$30,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaides, kelionės čekiai (American Express).

MasterCard Kredito kortelė su PARAMOS vardu

KASOS VALANDOS: pirmadieniai, antradieniai ir trečiadieniai - nuo 9 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniai ir penktadieniai - nuo 9 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniai - nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų BŪSTINĖ: Lietuvių namai - 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6 TELEFONAS: 532-1149.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniai, antradieniai ir trečiadieniai - nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniai ir penktadieniai - nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniai - nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniai nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniai nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	8 %
180-364 d. term. ind.	8 %
1 metų term. indėlius	8 %
2 metų term. indėlius	8 1/4 %
3 metų term. indėlius	8 1/4 %
1 metų GIC-mėn.palūk. ..	8 1/4 %
1 metų GIC-met. palūk. ..	9 %
2 metų GIC-met. palūk. ..	9 1/4 %
3 metų GIC-met. palūk. ..	9 1/4 %
RRSP, RRIF ir OHOSP ...	8 %
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 9 %	
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 9 1/4 %	
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 9 1/4 %	
Taupomąją sąskaitą	7 1/4 %
Kasd. pal. taupymo sąsk.	7 1/2 %
Kasd. pal. čekių sąsk.iki ...	5 1/4 %

IMA UŽ:

Asmeninės paskolas	
nuo	11 3/4 %
Sutarties paskolas	
nuo	11 3/4 %
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų	10 1/4 %
2 metų	10 1/2 %
3 metų	10 3/4 %
Su keičiamu nuosimčiu	
1, 2 ir 3 metų	9 3/4 %

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šerų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% (kainoto turto vertės. Pardudodame pinigines perlaides (money orders) ir keliųjų čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas (valrius sąskaitas.

AKTYVAI per 49 milijonus dolerių

Mūsų tikslas - ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

I suaktyvinį minėjimą "Koncertą-šokius" buvo atsilankę ir pareiškę sveikinimus: Lietuvos generalinis konsulas Kanadoje H. Lapas, KLB valdybos atstovas A. Vaičiūnas, TEVIŠKES ŽIBURIAMS atstovavo vienas iš jų redaktorių J. Andrusis; dabartinė ilgametė "NL" redaktorė Birutė Nagienė tarė trumpą žodį. "NL" bendrovės pirm. J. Šiaučius pasveikino susirinkusius tautiečius, širdingai padėjo laikraščio prenumeratoriams, rėmėjams, aukotojams ir Rėmėjų Būreliui už laikraščio rėmimą. Pranešė, kad dėl nelingvų administracinių ir kitokių sąlygų laikraštis iš savaitinio, bent kuriam laikui, bus dvisavaitinis. Esant ypatingiems įvykiams ar reikalui, bus išleidžiamos specialios laidos. Aiškus ženklas, kad išsivijos spaudai vis sunkiau yra tęsti savo darbą.

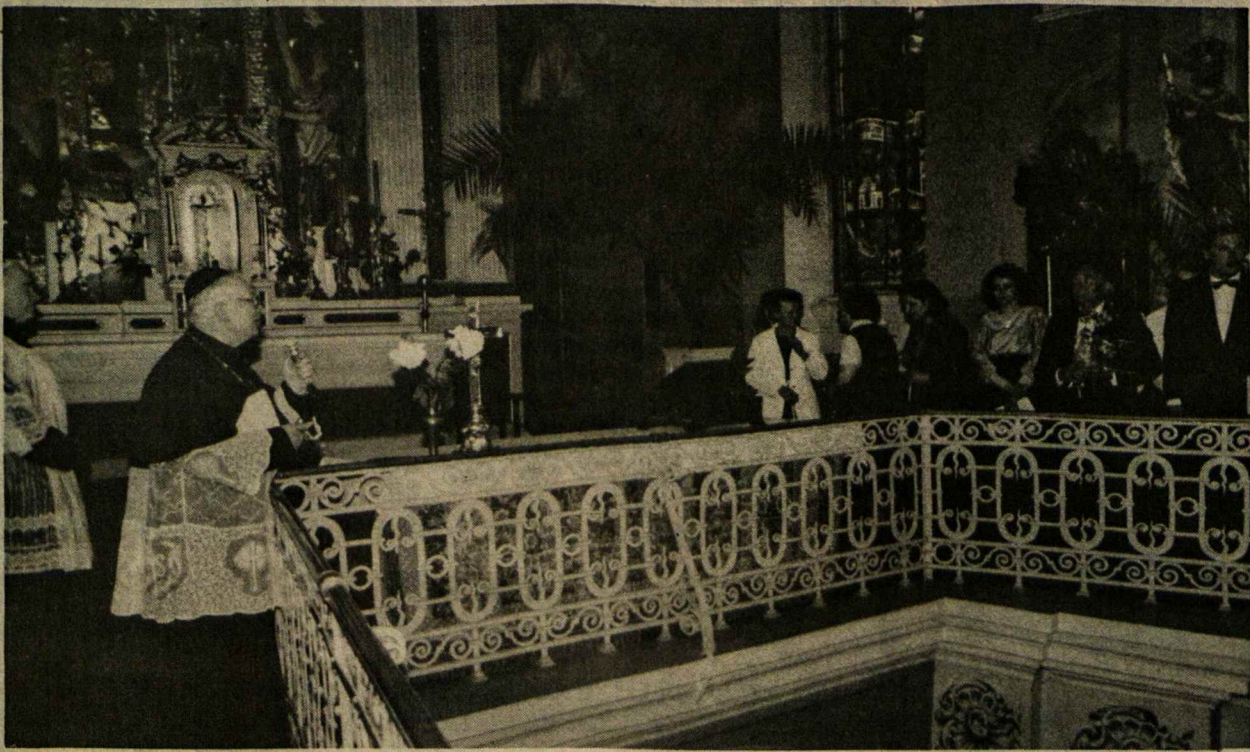
"NL" Rėmėjų Būreliui įsisteigus, buvo nutarta, kad kiekvienais metais bus duodama proga kiekvienam būrelio nariui būti "pirminku" ir surengti parengimą.

Pradžioje su tuo nebuvo problemų. Keletą metų vėliau, jau darėsi sunkiau. Dabar niekas nenori apsimti tų pareigų. Stebėtina, kiek žinau, būrelis turi gerų ir nuosirdžių talkininkų ir talkininkų.

Susirinkime buvo pasiskirstyta darbais, kas ir kuomi turi pradėti rūpintis artėjančių parengimų. Labai svarbias, bet ne visai malonias pareigas apsiėmė atlikti A. Šimkienė ir L. Balsienė - loterijai laimėjų surinkimą. Virtuve rūpintis Vyt. Birštonas, baru A. Kairys, kiti talkininkai - kitais reikalais. Būreliui vadovauti šiais metais sutiko Steponas Varanka, jo padėjėja sutiko būti L. Pocienė.

Susirinkimo pabaigoje paaiškėjo, kad Būrelio ilgametė sekretorė Gunda Adomaitienė iš tų pareigų atsisakė. Gaila. Ji visada rūpinosi Būrelio susirinkimų sukvietimu, skambinant kiekvienam asmeniškai telefonu. Ji taip pat su kitais talkininkais rūpinosi stalų papuošimu, tortų loterijai iškepimu ir kitais Būrelio reikalais. Laikiniai Būrelis yra be sekretorės. Būtų malonu, kad sekretorė Adomaitienė sutiktų grįžti ir toliau sekretoriauti bei talkininkauti Būreliui.

Sisirinkime buvo svarstomas klausimas, ar nereikėtų ieškoti kitų būdų parengimus "NL" laikraščiu paremti. Tas klausimas bus sprendžiamas po šio parengimo.

Telšiuose žemaičių vyskupas A. Vaičius dėkoja už kantatos atlikimą.

MONTREALIO CHORISTAI KONCERTAVO LIETUVOJE

A. K e b l y s
(Tęsinys)

2. Šv. Cecilijos draugijos valdyba nutarė, kad mes lankysimės tik Žemaitijos šventovėse ir būsimieji pirmieji. Nes iki šiolei jokie ansambliai ar choras iš užsienio nesilankė ir nebuvo įleidžiami.

Pakeliui autobusas kažkur užkliuvo ir vėlavosi visą valandą. Tai buvo proga žvilgtelti į Klaipėdos padangę. Kaip tik netoli stovi "papūnis" Leninas, saugomas rusų tanko ir dviejų kareivių dieną ir naktį. Jie bijo, kad tas dievaitis nebūtų nukeltas nuo pjedestalo ir atsidurtų sąslavyne, taip kaip jau visur kitur yra įvykę. Kryžkalnėje ir tą "matiuską" jau nuvertė, nes, sako, kad ji jau buvo pradėjusi pati pamažu eiti pokaicio ir svirti. Bijojo, kad neužgultų pravažiuojančiųjų.

Prieš Kauną visi miestų vardų užrašai rusų kalba uždažyti ir tik lietuvių kalba palikti. Prie plento yra benzino stotys ir prie jų krautuvėlės pardavinėja limonadą ir alų. Šoferai pasitenkina pepsiu, o keleviai ir alučiu. Plentai geri.

Belaukiant autobuso buvo progos artimiau išsikalbėti su kun. B. Talaišiu. Labai šilta ir miela asmenybė. Kada pasirodė autobusas ir išlaipino savo keleivius, prisitaęs fotografas nufotografavo klaipėdiškių spaudai, na, o mielas klebonas po to kviečia jau restoraną prie vaišių stalo. Vaisės karališkos ir su visokiais gėrimais. Pasistiprinę sėdam vėlei autobusan. Čia klebonas prašo visų būti atviriems ir jei paskirtoji vieta pas žmones nebūtų priimtina, tai galima keistis. Autobusas išvežioja visus prie kiekvienų durų sustodamas ir paskirdamas choristus tiems šeiminkams. Čia bus mūsų bazė 10 dienų. Kur bevaziuosim, visada nakvynėn susirinksime į tą pačią vietą.

Susipažinimui turime nemažai laiko, o vakare jau pirmoji praktika. Ateina dirigentė muz. Genovaitė Maironienė. Ji pristato solistes: sopraną Valentina Vadoklienę ir altą Vitaliją Kirstukaitę. Abi klaipėdietės. Tik tą vakarą neturi boso. Pristato ir liaudies muziką - katedros vedėją docentą Tetenską, kuris pritaikė puikią palydą šiai kantatai. Jis taipgi klaipėdietis. Ši kartą kantatą ir vargonų palydą turėjo A. Kiškelytė. Prasideda praktika. Visiems yra naujiena, bet viskas eina puikiai, be didelių užkliuvimų. Šventovės skliautai geria šios muzikos garsus.

Rytojaus dieną oras pabūres. Turėjome vykti į Smiltynę, jūros muziejų. Deja, lietus sustabdo šią kelionę, tai iki vakaro antros repetitijos yra visi laisvi, nors prieš tai vėlei klebono puikūs pietūs tame pačiame restorane. Čia jis ateina pietų eigoje su dovanomis kiekvienam choristui - po tautinę juostą ir gintaro kryželį. Graži ir reikšminga dovana. O ir kas per pietūs! Riebūs ir turtinigi! Čia jam atsidėkodami užtraukėme "Ilgiausių metų". Su juo dar buvo progos susitikti prieš apleidžiant Klaipėdą. Jis išdalino visiems fotografijas iš šių iškilmių Veiviržėnuose. Esame jam dėkingi už jo nuosirdumą ir rūpestį.

Jis dar dovanojo 2 garsajuostes apie vykusias iškilmes ir Kalvarijos atlaidus.

Rytojaus dieną jau laukia mūsų Švėkšna. Čia mus atvykusius sutinka didžiulis būrys parapijiečių su daina ir kalbom ("Tėviškėle", "Lietuva brangi").

Persirengę einame bažnyčion giedoti sumos su jų choru. Ceremonijos ilgos, mums jau neįprastos. Pagiedame kantatą bažnyčioje. Čia mus globojo Švėkšnos klebonas kun. P. Stukas. Jis iškėlė mums puotą, neužmiršdamas ir biržietisko alaus asocio, troškuliui numalšinti. Norėjosi su švėkšniškiais ilgiau pabendrauti, bet jų pareigos ir išpareigojimai neleido ilgiau su jais pabūti kartu, nes kunigai turėjo išvykti kiton parapijon. Ne visos parapijos turi savo klebonus.

Vakare 8:30 val. - kita repetitija. Čia jau pristato ir solistą bosą Vytautą Gabrėną, klaipėdietį ir mūsų choris - tės Dalijos Gabrėnaitės-Savignac giminaitį. Repetitijos vyko Taikos Karalienės bažnyčioje, kuri neperseniausiais buvo atgauta. O jos istorija visiems juk yra žinoma.

Birželio 29 d. jau paskirta premjera Veiviržėnuose. Čia sutinkame žemaičių vyskupą Antaną Vaičių. Didžiulė minia žmonių ir pučiamųjų orkestras traukia kartu su minia: "Dievas mūsų prieglauda ir stiprybė". Kažkaip veikia jaudinančiai ir sunku visiems kontroliuoti savas emocijas.

Atlydėjus vyskupą bažnyčion, ir mišių metu tenka giedoti kartu su vietiniu choru. Po mišių vykstame į salę, kur yra minima vyskupo Cirtauto 150 m. nuo jo gimimo sukatis su prakalbam ir poezijos skaitymais.

Po to jau renkamės scenon atlikti mūsųją Kantatą. Žmonių spūstis tokia, kad visi kampeliai užpildyti. Žemaičių vyskupas su visais aplinkiniais kunigais klausosi mūsų giesmės. Skambą pakiliai ir iškilingai. Pasibaigus koncertui, klebonas J. Jankauskas kviečia užkasti restoraną.

Su Švėkšnos klebonu nuvykome į Šilutę. Buvo progos apžiūrėti muziejus, o gidė apibūdino miesto pradžią, kuris šiemet švenčia savo 480-tuosius metus. Miesto savi-valdybės salėje miesto meras taipgi supažindino su šio miesto kūrimosi istorija. Šiandien jame 70,000 gyventojų. Miestas švarus ir jaučiasi germaniška tvarka.

Iš čia išvykome į Ventės Ragą, kur randasi paukščių žiedavimo stotis. Čia Nemunas susijungia su Mariomis. Žiedavimo stoties vedėjas Alfonsas Tekarskas smulkiau supažindino su savo darbu ir papasakojo apie paukščių keliones ir jų skridimo pavojus. Buvome pavaišinti žemaitiška duona, sūriu ir alumi. Iš tos stoties pastato matėsi plati apylinkė ir kieme daugybė tinklų sugauti paukščių. Vienas tarnautojas atnesęs parodė jau visą krūvą įvairių paukščių krepšyje. Ši šalutinė kelionė buvo labai įdomi.

Isausus liepos pirmajai dienai, pakeliame sparnus į gražiąją Neringą, Raganų kalną, kur randasi tiek daug visokių medžio skulptūrų. Turbūt iš visos Lietuvos skulptoriai čia buvo suskridę ir darbavosi. Aplankius šią vietovę, reikia juk pamatyti ir jos gražiąsias apylinkes. Nie kur pasaulyje nerasi tokios gražios ir stebėtinios vietos, kaip čia!

Daug vokiečių turistų. Vietiniai jau nuogaustauja, kad jie čia gali užviespatauti ir viską užimti. Kuršių marės, tos grazuolės, jau pasmerktos mirčiai. Sruotos iš Rytprū-

KANTATOS PREMJEVA VEIVIRŽĖNUOSE. Solistai iš kairės: sopranas V. Vadoklienė, altas V. Kirstukaitė, bosas V. Gabrėnas - visi klaipėdiškiai, baritonas A. Keblys - montrealietis. Žemai kairėje matosi muz. V. Tetenskas, kuris padarė ir pritaikė liaudies instrumentų palydą ir žemai dešinėje muz. Egidijus Virbašius, daug pastangų padėjęs choro iškviatimui. Viršuje kairėje komp. A. Remeša - Šv. Cecilijos d-jos pirmininkas.

sių ir Lietuvos plaukia upėmis į ją. Maudytis ir net braidyti jose jau negalima. Tik Baltija dar šiaip taip susidoroja su tais nesvarumais.

Nidoje, kai prisistatėme pranciškonui Tėv. Atkočiūnui, jis pakvietė mus pasistiprinimui. Čia jo moterų chorėlis pasitinka mus su daina. Po kelių dainų išsijudiname ir mes - dainavome kartu. Ant kalnelio graži bažnyčia. Čia pilnai šventovei žmonių atliekame Kantatą. Žavėtina akustika! Atsilankė ir miesto meras pasiklausyti lietuvių iš Kanados.

Į Nidą atvykti reikalingas specialius leidimas. Į ją negabena keltas.

Liepos 2 d. ankstyvą rytą autobusas, surinkęs keleivius, leidžiasi Platelių ežero link. Pakelės pievose matėsi daugybė bevarlinėjančių gandrų. Žydi mėlynieji lubinai, ir gražūs miškai. Yra kur akeles paganyti. Mūsų šoferis atveža mus prie pat Platelių ežero. Koks jo grožis! Jis yra draustinoje zonoje ir joks užtersimas jo nėra palietęs. Čia praleidome porą valandų. Vieni maudėsi, kiti laiveliais irstėsi. Neleidžiama naudoti jokių motorinių valčių, tai tyla ir ramybė viešpatauja. Iškilingai plaukioja karališkosios gubės, kvarksi antys, o vandenyje matėsi mažų žuvelių.

Prisistatome į Plungę ir čia mus savo žinion perima Plungės vikaras kun. Vytautas Žvirzdinas. Puikus gidas! Jis pirmiausia užveda ant kalno prie gimnazijos. Gimnazija buvo rusų okupuota ir čia jie nuzudė 31 gimnazistą. Tai jų prisiminimui plungiškiai pastatė gražų paminklą. Nusileidžiame nuo to kalnelio prie Liurdo, kurį jie jau spėjo atstatyti. Vienas pilietis, dar čia tebegyvenantis, atėjęs rusams, Marijos stovylą buvo apipylęs smala. Tą pačią Marijos stovylą, žmonės nuvalę, sugrąžino į Liurdo grota.

Plungės bažnyčia yra didžiausia Žemaitijoje. Šone jos Čiurlionio namas.

Ketvirtas savo dydžiu yra Oginskių parkas, kuris puošia apylinkę.

Šis mūsų gidas užvedė mus ir į muziejų, kur yra išsaugotos senos koplytstulpių stovylos ir Sibiro tremtinių kapų fotografijos. Kaip paprastai ir čia jau laukė mūsų paruoštas šventinis vaišių stalas.

Pasistiprinę, išvykstame į Žemaičių Kalvariją, nes norisi pamatyti šią garsiąją šventovę Žemaičių žemėje. Aplankome tą gražiąją bažnyčią ir keletą Kalvarijos koplyčių. Juk čia per atlaidus susirenka tūkstančiai žmonių. Grįžtant pastebėjome poeto Vytauto Mačernio gimtinių namelių ir taip pat aplankėme jį. Jis žuvo netikėtai karo metu, būdamas 24 metų amžiaus.

Aplankę šias vietas, skubiai turime grįžti į Plungę, nes 7 val. vakaro jau reikia atiduoti savo duoklę plungiškiams. Į koncertą atsilankė ir klebonas dekanas Juozapas Račinskas su visais savo pavaduotojais.

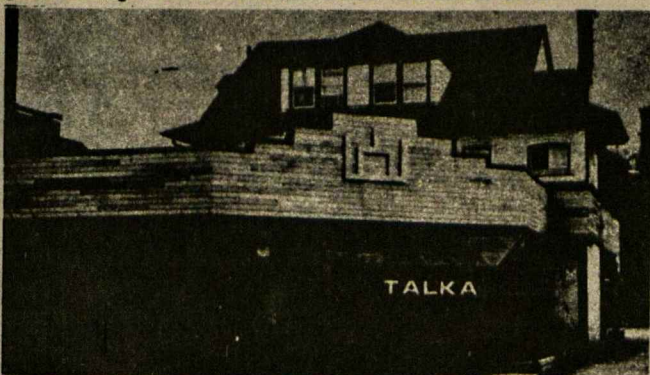
Pasiėmėme vieną dieną atsipūtimui. Taip man susidarė proga aplankyti Kartenoje savo tėvų kapus, nuvažiuoti į gimtinę, kurioje jau neliko jokio ženklo, tik tūkstantmetis ažuolas saugo ir primena tėviškę...

Visi choristai išsiskirstė kur kam patogiau ką pamatyti ir pailsėti.

Liepos 4 d. išvykome į gražiąją Palangą. Į patį centrą jau neleidžia be leidimo įvažiuoti, bet pėstute - čia juk viskas arti! Puikus Gintaro Muziejus Tiškevičiaus parke, įrengtas grafo "palociuose". Ir ko tuose gintaruose nėra! Didieji gabalai, kurie buvo pavogti, bet sugrąžinti, jau yra saugomi kitur. Čia tik matosi vieta, kur jie buvo laikomi. Pasiturskėję, ne vienas ir Baltijos bangose pabraidžioję, pasivaikšiojom po tiltą ir aplankėme Birutės kalną. Atėjo laikas ir iš čia pasitraukti, nes Kretingos žmonės, vienuoliai ir Šv. Cecilijos draugija mūsų laukia.

Atvykus, klebonas Tėv. Adolfas, OFM, paima mus savo globon ir aprodo įžymybes ir Liurdo grota. Toliau jau susirenkame seno vienuolyno menėje ir Šv. Cecilijos d-jos pirmininkas Alvydas Remeša daro trumpą pranešimą. (Bus daugiau)

VIENTELIS LIETUVIŲ BANKELIS KANADOJE, IŠIKŪRĖS NUOSAVUOSE NAMUOSE

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, HAMILTON, Ontario L8M 1L6
Tel. 544 - 7125

AKTYVAI PER 34 MILIJONUS DOLERIU

MOKAME UŽ:

kasd. pal. čekių sąsk. iki, 6%
santaupos 5.25%
kasd. pal. taupymo s-ta .. 4.75%
90 dienų indėlius 8. %
1 m. term. indėlius 9 %
1 m. term. ind. mēn. pal. .. 8.25%
3 m. term. indėlius 8.75%
RRSP ir RRRIF (pensijos) 6%
RRSP ir RRRIF 1 m. 9 %
RRSP ind. 3 m. 8.75%

IMAME UŽ:

asmeninės paskolas 14.5%
neklm. turto pask. 1 m. 10%
neklm. turto pask. 3 .. 11.25%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25,000.

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais - nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais - nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais - nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais - nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta

Maurice Electricite Ltée

ENTREPRENEUR ELECTRICAL
ELECTRICIEN CONTRACTOR

MAURICE ANTONIUK - ELEKTROS ŠILDYMO SPECIALISTAS

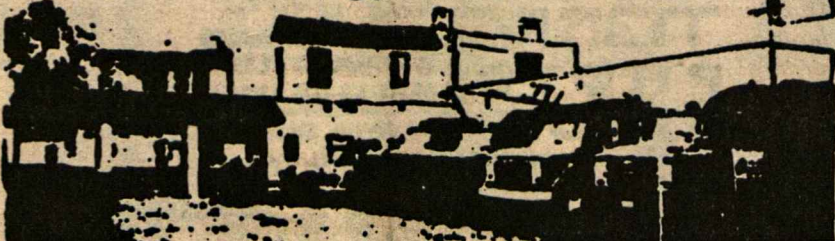
102A, ALLIOT
LABALLE, QUÉ. H8P 2C5

TEL: 366-5484

GUY RICHARD ROOFER - COUVREUR

7725 George LaSalle
Geriausios patarėjos ir darbe atliktas stogdengys
GUY RICHARD, kuris jau specialiai lietuviams patarnauja.
Darbą atlieka sąžiningai ir prielaimomis kainomis.
Stogo dengimui ar taisymui skambinkite tel.

364-1470

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

FUNERAL HOME

J.F. WILSON & SONS Inc.

123 Maple Blv., 5784 Verdun Av.

Chateauguy, Que. Verdun, Que.

Tel: 691-4763 • Tel: 697-9956

MODERNIOS KOPLYČIOS

montreal

MIRUSIEJI:

• Š.m. rugpjūčio mėn. 20 d. St.Catherines mieste, mirė buvusi ilgametė montrealietė, a.a.Sofija Taute-rienė. Liko vyras Ipolitas, dvi dukros- Marytė ir Jolanta su šeimomis.
Užuojauta artimiesiems.

• A.a.Juozui VALIULIUI mirus, užjausdami visą giminę, O.L.ČEČKAUSKAI vietoje gėlių aukojo "NL" \$20.
Nuoširdžiai dėkojame "NL"

• AV P-JA, muz.Aleksandro Stankevičiaus rūpesčiu, galėjo įsigyti naujus vargonus, iškelčiant senuosius. Choristai rugsėjo mėnesį galės jau susirinkti giedojimui prie gerų vargonų. Visi gali įsijungti į mūsų taip gerbiama ir mėgiama chorą.

• Vladui DREŠERIUI padaryta sudėtinga operacija Montreal General Hospital ligoninėje.
Linkime greitai sustiprėti.

• Vyt.JAKONIS susirgęs plaučių uždegimu, gydomas ligoninėje.

• Ona MYLIENĖ gydosi LASALLE ligoninėje. Linkime jai greitai sustiprėti.

• VILNIAUS miesto meras dr.Arūnas ŠTARAS lankysis Montrealyje rugsėjo mėn. 1 d.,sekmadienį ir po pamaldų AV P-jos salėje susipažins su montrealiečiais ir duos pranešimą.

Atvykime visi. Ypač kviečiama jaunoji karta.

• Per šią istorinę rugpjūčio mėnesio politinę savaitę "NL" redakcija buvo kontaktuojama visos eilės medijos darbuotojų. Padaryti TV ir radijo programų interviu, iš viso iki dabar,10). Buvo suteikta įvairi informacija Lietuvos reikalais.

Gavome prašymą iš TIBETO bendruomenės Montrealyje, perduoti sveikinimus Lietuvai ir lietuviams Montrealyje atgaautos Nepriklausomybės proga.

Pasikalbėjimus turėjo ir Liudas Stankevičius, Arūnas Staškevičius ir gal

Satyrinio "Šėpos" teatro personažai. Jų spektaklis įvyks rugsėjo 8 d., penktadienį, 7 val.v. A.V. parapijos salėje.

kiti, apie kuriuos neteko sužinoti. Ypatingą dėmesį kalp visuomet,parodė CBC TV ir Radio stotis. Neatsilikio ir prancūziškosios stotys. Klausytojai gali jiems už tai padėkoti.

• Rimgaudas Montvila, atvyko į Montrealį, stebėti tarptautinį filmų festivalį. Filmų peržiūra truks 12 dienų. Po to jis grįžta į savo nuolatinę darbovietę Banff'e, Albertos provincijoje.

• Šv.Kazimiero P-jos kleb. St.Šileika, SDB, vienuolyno kvietimu, išklebonavęs 10 metų, grįžta dirbti į Lietuvą. Parapijiečiai rengia išleistuves rugsėjo mėn.22 d., sekmadienį, po pamaldų.

DVI GEGUŽINĖS

• Montrealio šaulių gegužinė, liepos mėn.21 d., esant lietingam orui, dalyvių skaitlingumu nepasizymėjo, tačiau tradicinė gegužinė įvyko.

Po vėliavos pakėlimo, pamaldas atlaikė kun.St.Šileika,SDB. Sekė pietūs, kasečių muzikos fone. Pravesta ir loterija. Prie gegužinės prisidėjo ir kaimynai gyventojai, jau eilę metų nepraleisdami tokios progos.

A.M. NIDOS- Žvejotojų ir Medžiotojų Klubu sezoni-

nė gegužinė surengta rugpjūčio mėn.18 d., esant lietingam rytui, susilaukė mažiau dalyvių, negu buvo tikėtasi. Atvykę - nesigailėjo, nes po pietų dangus išsiblaivė ir nušvito saulė.

Išvykoje pamaldas atlaikė kun.St.Šileika, SDB. Visi pasivažiavo pietumis, savo ir šeiminių J.ir St.Rimeikių paruošta rūkyta žuvimi ir kukurūzais. Svečius palinksmo Jono Rimeikio grojimas akordeonu ir Antano Račinsko armonika. Daugelis išmėgino savo laimę turtingoje loterijoje.

NIDOS Klubu sekretoriui - Augustinui Mylei-jo 70-tojo gimtadienio proga buvo sugiedota Ilgiausių Metų ir palinkėta ir toliau pagauti daug žuvų.

PARDUODAMA

mašina, 1985 m. Plymouth, sedan, 51.000 km., labai gerame stovyje, \$4,200.
Tel: 426-3721

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

Namai - Automobiliai - Prekyba - Atsakomybė
3907 A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7
Tel: 722-3545; Res: 256-5355

JOANA ADAMONYTĖ C.I.B., DONNA SVRAKA C.I.B.,
PETRAS ADAMONIS C.I.B.

Greitas ir tikslus patarnavimas.
Pasiteiravimas neįpareigoja apsidrausti.

SPAUDA IŠ LIETUVOS

Norintieji užsiprenumeruoti "LITERATŪRĄ IR MENĄ", taipogi "Švyturį" iš Lietuvos, gali kreiptis į tų leidinių atstovą Kanadoje ir JAV-se Liudą Stankevičių, 1053 Cr. Albanel, Duvernay, Laval, Que., Canada H7G 4K7, tel:669-8834.

Maurice Kaplan KAILIŲ SIUVĖJAS

- * Didelis pasirinkimas gatavų paltų
- * Saugojimas vasaros laiku (storage)
- * Taisau ir remodeliuoju
- * Siuvu ir parduodu

1449 rue St.Alexandre
Suite 500 A.
Montreal, P.Q. H3A 2G6

Telefonai:
844-7307 ir 288-9646

TONY PHOTO STUDIO

TONY LAURINAITIS
MONTREAL, P.Q. H3W 1X6 Tel. 481-6808

PORTRAITS
PASSEPORT • COMMERCIAL
MARRIAGE • WEDDINGS
5220 ch. QUEEN MARY rd.

LITAS

MONTREALIŲ LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 De Seve, Montreal, Qué., H4E 2A8

TEL.: 766-5827; 766-5830

SKYRIUS: 3907 A Rosemont Blvd.

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS - virš \$29,000,000 REZERVAS - virš milijono

MOKA UŽ:

Certifikatus	8½%	Taupymo special.....	5½%
Term. indėlius:		Taupymo su gyv. dr. ...	5 %
1 metų	7½%	Taupymo kasdienines .	5 %
180 d. - 364 d. ...	7¼%	Einamos sask.	3½%
120 d. - 179 d. ...	7 %	RRIF - RRSP term	8½%
60 d. - 119 d. ...	7 %	RRIF - RRSP - taup. .	5½%
30 d. 59 d.	7 %		

IMA UŽ:

Nekilnojamą turtą - nuo 10 %; Asmenines - nuo 11 %.

VĖLYVIAUSIŲ PROCENTŲ INFORMACIJA "LITE"

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

1475 De Seve	3907 A Rosemont
Pirm. Antradien. Treč.	9:00 - 3:00 (Tik pirm) 10:00 - 2:00
Ketvirtadieniai.....	12:00 - 8:00 3:00 - 7:00
Penktadieniai	10:00 - 6:00 2:00 - 6:00

CFMB

LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ ANTRADIENI NUO 11.30 IKI 12 val. nakties

Programos Vėdėjas: LIUDAS STANKEVIČIUS

1053 Albanel Cr., Duvernay, Laval, P.Q. H7G 4K7

Tel: 669 - 8834

EAGAN REALTIES INC

5344 VERDUN AVE., VERDUN, H4H 1K4

Nekilnojamo turto pirkimo ir pardavimo
patarnavimas

BRONIUS NIEDVARAS

Bus: 766-3586

Res.: 487-4938

PARDUODAME APARATŪRĄ, TINKAMĄ LIETUVAI:

video kameras, video rašymo aparatus, televizijos, radijo, magnetofonus, bevielius telefonus gausite papigintomis kainomis pas: R/C LEON SERVICE,
5887 Sherbrooke St. W. Montreal tel.: (514) 488-3363
Toronto tel.: (416) 886-7659

Aparatai yra šių firmų: Toshiba, Akai, Aiwa,
National Panasonic M7, GVC, NEC, Sony, Sanyo.

Two cassette radio - \$89. Video nuo \$299.
Video camera \$1299. -

ZIENKA PLUMBING

24 VALANDŲ PATARNAVIMAS

• LIETUVIAMS NUOLAIDA:

Neimamas mokestis už atvažiavimą.

TEL.: 254-7846

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

DRAUDA VISŲ RŪŠIŲ

6695 - 35-th Ave., Montreal, P.Q. H1T 3A6

ALBERTAS NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

TEL. BUS.: 727-3120 REZ.: 376-3781

TEL.: (514) 767 - 4690

VINCAS PIEČAITIS

1265 LECLAIR, VERDUN, P.Q. H4H 2M4

JONAS & CÔTÉ REALTIES

NEKILNOJAMO TURTO PATARNAVIMAS

TRANS QUEBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI,
APKALIMAI ALUMINIJUM, PLIENU, PLASTINE
MEDŽIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR
APDRAUSTAS.

Savininkas: MIKE OSKOVICZ

3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5
Telefonas: 721-9496

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA